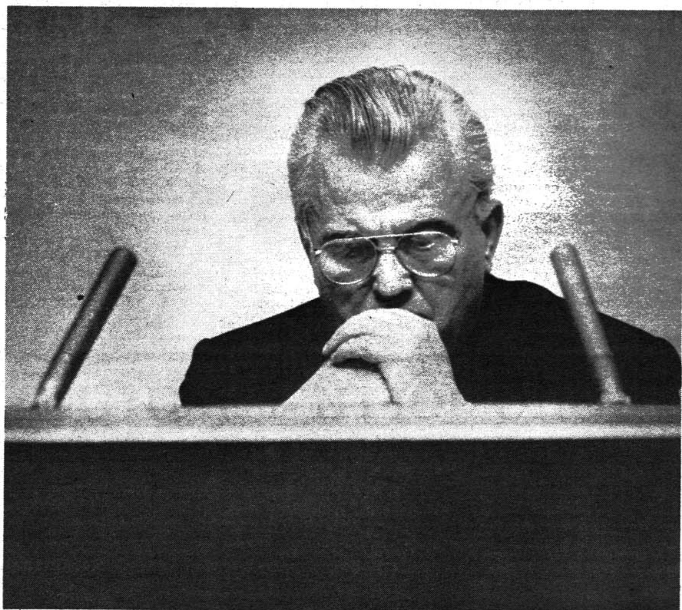
Голос України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 45 (295) ◆ Четвер, 12 березня 1992 року ◆ Ціна 30 коп.

100 ДНІВ ПРЕЗИДЕНТА

Цитата дня

«Питання про вступ республік колишнього Радянського Союзу до Міжнародного валютного фонду просувається безпрецедентними темпами, і вони можуть стати його повноправними членами у першій половині нинішнього року».

Директор-розпорядник МВФ М. КАМДЕССЮ.

Читайте в номері

Указом Президента України за значний особистий вклад у будівництво об'єктів промисловості та соціальної сфери міста Києва, підприємливість і стабільну роботу в умовах переходу до ринкових відносин присвоєно почесне звання «Заслужений будівельник України» групі робітників та інженерно-технічних працівників орендно-акціонерної проектно-будівельної фірми «Київінвест».

ЗУСТРІЧ Л. КРАВЧУКА З ПРЕДСТАВНИКАМИ УАПЦ

11 березня Президент України Леонід Кравчук зустрівся із керуючим справами патріархії Української автокефальної православної церкви (УАПЦ) митрополитом Антонієм та керуючим Івано-Франківською і Коломийською єпархією цієї церкви митрополитом Андрієм.

Церковні діячі розповіли про проблеми, які гальмують розвиток духовного релігійного життя православних християн у західних областях України, просили сприяти у вирішенні питань, пов'язаних із створенням релігійного центру УАПЦ в м. Києві. Президент України Л. Кравчук уважно поставився до висловлених прохань і дав відповідні доручення.

ЗА НОВИЙ СВІТОПОРЯДОК У ЄВРОПІ

10 березня у Брюсселі відбулася позачергова сесія Ради Північноатлантичного співробітництва (РПАС). В ній брали участь представники 35 держав, у тому числі міністр закордонних справ України Анатолій Зленко. На прохання урядів Таджикистану і Казахстану їхні інтереси на форумі представляла Російська Федерація.

Міністри закордонних справ і представники країн НАТО, Східної Європи, трьох прибалтійських держав і країн Співдружності незалежних держав, відзначається у прийнятій заяві, зібрались у Брюсселі, щоб вітати включення нових держав як партнерів у РПАС. Учасники форуму «сповнені рішимості спільно діяти у напрямі нового міцного світопорядку в Європі через діалог, партнерство і співробітництво».

ІДЕМО ДО ТАРАСА

ПОНАД ЧОТИРИ ГОДИНИ ТРИВАВ БЛАГОДІЙНИЙ ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ ВЕЧІР, ПРИСВЯЧЕНИЙ ПАМ'ЯТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ОРГАНІЗОВАНИЙ УКРАЇНСЬКОЮ АСОЦІАЦІЄЮ ТВОРЧОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ «СВІТ КУЛЬТУРИ» Й УКРАЇНСЬКОЮ ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЄЮ. Ми знову зустрілися на екрані з популярними артистами й письменниками, побачили представників ділових кіл і громадських організацій нашої держави, які вболівають за майбутнє української культури. Вела вечір міністр культури України Лариса Хоролець.

Усі кошти і пожертвування, зібрані в ході благодійного вечора, будуть використані для реалізації Шевченківської меморіальної програми на його батьківщині — у Черкаській області.

ЗНОВУ ПРИ ВЛАДІ

Державну раду республіки сформувало військове керівництво Грузії. Як повідомило агентство ІТАР—ТАРС, новий верховний орган влади матиме право видавати декрети, а також здійснюватиме виконавчі функції. Головою Державної ради обрано Едуарда Шеварднадзе.

ВИННІ СЕПАРАТИСТИ!

Для обговорення ситуації в Придністров'ї до Москви відправиться глава румунського зовнішньополітичного відомства Нестасе. Про це заявив на зустрічі з лідерами основних політичних партій Президент Ілієску. Він також наголосив, що «трагічні події в Придністров'ї спровоковані сепаратистами і спрямовані проти підписання угоди про братерство і реінтеграцію між Молдовою та Румунією».

ГРОШІ БУДУТЬ

«Міжнародний валютний фонд надасть країнам СНД, які стануть членами цієї організації, фінансову допомогу на суму близько чотирьох мільярдів доларів», — заявив міністр фінансів США Брейді. За його словами, кошти будуть виділені республікам протягом першого року їхнього членства в МВФ.

ВИВОДЯТЬ ВІЙСЬКА

19 березня розпочнеться вивід військ з Латвії. Про це повідомив представник збройних сил СНД Миронов. Він також сказав, що першою залишить латвійську територію частина, розташована в селищі Саласгріва.

У наступному випуску

НА ОПЕРАЦІЮ ВИХОДИТЬ «БЕРКУТ»

Подорожчало пальне в Молдові. Літр бензину нині коштує від 9 до 12 карбованців. Різкий стрибок цін пов'язаний з подорожчанням нафтопродуктів, які Молдова імпортувала з Росії.

ПОСЛАНЦІ ЄВРОПИ

Учора Голова Верховної Ради України І. Плющ прийняв місію Наради з безпеки і співробітництва в Європі на чолі із шведським дипломатом Я. Лундвіком. У розмові також взяли участь голови постійних комісій Верховної Ради Д. Павличко і В. Пилипчук.

На прохання глави місії українська сторона поінформувала гостей про сьогоднішню роботу українського парламенту, представництво в ньому різних політичних партій республіки. І. Плющ розповів про підготовку нової Конституції та інших законодавчих актів України, які, зокрема, передбачатимуть удосконалення системи виборів на багатопартійній основі.

Членів місії також цікавила проблема розподілу майна колишньої Радянської Армії. Роз'яснюючи позицію України, Голова Верховної Ради виклав концепцію республіки з цієї проблеми і наголосив, що від її справедливого розв'язання залежатиме приєднання України до договору про скорочення звичайних озброєнь.

Наприкінці бесіди І. Плющ висловив побажання, щоб посланці НБСЄ сприяли формуванню і підтримці на Заході громадської думки про незаперечну недоторканність кордонів держав — членів СНД. За словами Голови Верховної Ради України, без твердого визнання цього фактору співробітництво в Європі неможливе.

Того ж дня місію НБСЄ прийняв Президент України Л. Кравчук.

Загалом дні перебування членів місії в нашій республіці були дуже насичені. Представники НБСЄ, розбившись на групи, відвідали кілька областей України, Республіку Крим, де зустрілися з місцевим керівництвом, представниками національних меншостей, релігійних конфесій. Зарубіжні гості мали численні бесіди з головами комісій Верховної Ради, керівниками політичних партій, міністрами України.

Олексій ЄВСІКОВ.

Парламентська хроніка

ВЛАДА РОЗМЕЖОВУЄТЬСЯ

Ранкове засідання 11 березня

Ще в декларації про державний суверенітет України вписано положення, згідно з яким влада повинна поділятися на законодавчу, виконавчу і судову. Першу сформовано, і вона нині діє. Щоправда, після прийняття Закону «Про місцеві Ради народних депутатів України та місцеве самоврядування» в областях, містах, районах створили представницькі органи, які почали нагадувати міні-парламенти. При цьому діяльність їх не завжди відповідала інтересам народу України. Варто лише згадати, як, випередивши Верховну Раду та Кабінет Міністрів, Ради почали видавати свої законодавчі акти про захист споживчого ринку. Наслідки цієї місцевої самодіяльності призводили інколи до безглуздих результатів. Приміром, як розповідав мені один з директорів радгоспу Черкаської області, він змушений був збувати за безцінь овочі у своїй області, оскільки кожний автомобіль на межі з іншими областями зупиняли працівники державтоінспекції і повертали. У той же час Київ лихоманило від нестачі овочевої продукції, а заїжджі спекулянти з інших республік скористалися з нашої нерозпорядливості.

Однак ніякої відповідальності за свої, іноді протиправні рішення, ніхто за законом так і не поніс. Передусім тому, що спрацьовував той же принцип колективної відповідальності, а точніше, як її влучно називають у народі, безвідповідальності. Внесло безладдя в роботу Рад і поєднання в одній особі голови представницьких і виконавчих функцій.

І ось нарешті тиждень тому зроблено перший крок у формуванні суто виконавчої влади. Ним стало прийняття Закону про представника Президента України. Однак щоб узгодити його із Законом «Про місцеві Ради України та місцеве самоврядування», потрібно було внести зміни й доповнення до останнього. Саме цим і займалися народні обранці на вчорашньому ранковому засіданні, обговорюючи їх.

Уперше в законодавчий акт запропоновано внести таке поняття, як регіональне самоврядування. Цю систему, на думку авторів змін і доповнень, мають становити районні та обласні Ради, районні й обласні референдуми та інші форми самоорганізації громадян. Принципово новою є стаття про фінансово-економічну базу регіонального самоврядування. Нарешті у проекті запропонованих змін і доповнень внесено статтю, якою регламентується правомірність звільнення з посади голови Ради. Для цього потрібно, щоб за це рішення проголосувало не менше двох третин народних депутатів. Аргументується дана цифра необхідністю захисту першої особи. Не знаю, як депутати Верховної Ради, а я особисто переконаний, що такий голова буде вічним. Особливо коли виходити з практики, що в окремих регіонах не можуть протягом кількох місяців провести сесію і прийняти рішення через те, що немає кворуму. Щоправда, залишається ще референдум, але ж знову-таки: хто прийме рішення про його проведення, коли в цьому, наприклад, не зацікавлена половина депутатів Ради. Словом, нам доведеться спостерігати напруженість, що зростатиме між органами влади та населенням. Адже, за свідченням статистики, понад 60 відсотків людей невдоволені діяльністю місцевих органів влади. Особливо в селах. Тому, на мою думку, цілком слушно один з народних депутатів запропонував провести вибори сільських голів найближчим часом з участю всього населення, оскільки саме на цьому рівні блокується виконання важливих законодавчих актів, уже прийнятих парламентом України чи майбутніх.

Пропозиція про те, що голова, його заступник, секретар та члени постійних комісій мають працювати на громадських засадах, знайшла і прихильників і противників. Потрібність такого рішення очевидна. Адже в багатьох Радах за рахунок цього почали роздувати штати і бюджет, підміняти виконавчу владу. У той же час голова комісії чи її члени не належать до виконавчої влади і ніякої персональної відповідальності згідно з чинними законами за провали в роботі не несуть. Ті ж, хто виступав за те, щоб залишити все по-старому, очевидно, забули про недавно прийняте рішення щодо скорочення асигнувань на управлінський апарат та державну «дірку» у вигляді майже 500 мільярдів дефіциту бюджету.

Вкотре повернулися парламентарії й до формування бюджету знизу догори, а не навпаки, прозвучали пропозиції про те, що працівники апарату Президента України не повинні бути народними депутатами тощо.

Обговорення змін і доповнень триватиме на денному засіданні.

Василь ТУГЛУК, парламентський кореспондент «Голосу України».

У постійних комісіях

«НАШЕ ЗАВДАННЯ — ДОПОМОГТИ ВИЖИТИ»

Розмова з головою Комісії Верховної Ради з питань соціальної політики та праці М. Білоблоцьким

— Миколо Петровичу, над чим тепер працює Комісія, що втішного можете сказати найбіднішим і найнезахищенішим?

— Почну з першочергових наших планів. При обговоренні звіту уряду про хід здійснення та ефективність заходів щодо соціального захисту населення і внутрішнього ринку України я наполягав на негайному затвердженні державної програми натуральної допомоги малозабезпеченим верствам населення та їх підтримки. Щоб забезпечити хоча б мінімальний рівень їхнього життя, потрібно подавати адресну допомогу продовольством, одягом, взуттям, ліками. Над цим документом тепер триває інтенсивна робота.

Багато часу й зусиль забирає у нас процес відпрацювання механізму індексації грошових доходів населення. Незважаючи на інтенсивний пошук оптимальних варіантів, ця справа поки що шкутильгає. Час внести зміни і до Закону про індексацію.

Взагалі вже настав час розробити комплексний законодавчий акт про соціальні гарантії в Україні, який на державному рівні забезпечував би, з одного боку, захист соціально вразливих верств населення, а з другого — збалансованість бюджету на соціальні витрати.

— Зрозуміло. Але все це — в перспективі. Злиденне життя ж для багатьох почалося вже вчора. Розкажіть про вирішення нагальних проблем.

— На жаль, таких проблем більш ніж достатньо. Наприклад, кореляція старих пенсій. Після затвердження Кабінетом міністрів у грудні минулого року коефіцієнтів коригування рівня пенсій (до речі, за погодженням з нами — це треба самокритично визнати) Комісія вже вдруге ставить питання про вдосконалення механізму перерахунку.

Справа в тому, що цей підзаконний акт викликав багато скарг і нарікань з боку пенсіонерів. Буквально щоденно ми зустрічаємося з цим питанням. Зрештою, Комісія дійшла висновку, що діючий механізм перерахунку пенсій виявився явно недосконалим і значною мірою обмежує права пенсіонерів. Головне — порушено основний принцип, який закладено в Законі: розмір пенсії залежить, насамперед, від заробітку і трудового стажу. Згідно ж з постановою № 369 особи, які мають стаж роботи, скажімо, 25 років, за однакового середнього заробітку одержать більшу пенсію, ніж ті, в кого трудовий стаж 40 років. Що тут можна сказати про соціальну справедливість?

Тому ми вважаємо, що коефіцієнт коригування рівня пенсій повинен залежати від періоду, за який береться середній заробіток для нарахування пенсій, а не від часу виходу на пенсію, як це закладено в згаданій постанові. Питання нині на розгляді в уряді. Не менше невдоволення у людей викликає і зрівнялівка у розмірах пенсій. Чимало прикладів, коли той, хто сумлінно відпрацював усе своє життя, нині одержує пенсію однакову з тим, хто, по суті, пробайдикував. І до цього питання дуже скоро доведеться повертатися.

— Так, судячи з останніх пікетів біля Верховної Ради, пенсійне забезпечення — гаряче питання. Але наймолодшим також живеться не краще. Теперішня скрута прицільно б'є по майбутньому — дітях. Чим ваша Комісія може оборонити наш «найпривілейованіший клас»?

— Тут теж доводиться буквально «проштовхувати» окремі закони, які хоча б трішечки пом'якшували ціновий шок для батьків. З трибуни сесії від імені Комісії я запропонував, зокрема, щоб на промислові вироби дитячого асортименту не застосовувати податку на добавлену вартість. Те ж саме стосується і дитячого харчування. Добре, що народні депутати підтримали цю пропозицію. На превеликий жаль, останнім часом виникають проблеми з фінансуванням дитячих дошкільних закладів. Річ у тому, що керівники окремих підприємств, на балансі яких перебувають дитсадки, підвищили плату за утримання дітей. Більше того, деякі з них, скориставшись ситуацією, вдаються до скорочення мережі дошкільних закладів, використовують ці приміщення з іншою метою, здають в оренду а то й продають. Уявляєте?

На нашу думку, ця проблема вимагає негайного втручання з боку виконавчої влади. Адже грабунок молодих сімей (а це і є грабунок) може призвести до соціального вибуху.

— Не за горами літо — час відпочинку, час оздоровлення дітей. Принаймні саме таким воно має бути за теорією. На практиці ж усе інакше, ось як минулого року, коли батьки через високу вартість путівок просто не змогли вивезти своїх дітей на відпочинок і лікування. Що переможе нинішнього літа — теорія чи «практика»?

— Боюся, що «практика»: у зв'язку з лібералізацією цін на цей рік вимальовується ще гірша ситуація. Попередні підрахунки показали, що вартість однієї путівки в дитячий оздоровчий табір становитиме 3—3,5 тисячі карбованців.

Причини такої дороженечі вам відомі. Підприємства та організації, на балансі яких перебувають дитячі здравниці, відмовляються від їх утримання. Намічається та ж небезпечна тенденція, що і з відомчими дитсадками. Профспілки за рахунок коштів державного соціального страхування зможуть сплатити не більше 40 відсотків вартості путівок, а після зменшення відрахувань у цей фонд, мабуть, ще менше. Тому існує реальна загроза, що влітку цього року багато дитячих таборів взагалі не відкриються. Це біда. Адже офіційні дані свідчать про значне підвищення захворюваності серед дітей України. Потрібні невідкладні заходи для економічного і правового захисту дитячих оздоровчих установ, зокрема звільнення від податку частини коштів з прибутку, які йдуть на утримання і реконструкцію дитячих таборів, на придбання путівок для дітей, на компенсацію подорожчання вартості харчування в таборах, а самі дитячі заклади — від сплати за землю та користування природними ресурсами.

Дечого ми вже добилися. За решту будемо боротися далі. Втім, як і за все, що допоможе нашим людям уникнути соціального провалля. Бо в нас таке завдання — допомогти вижити.

Інтерв'ю вела Людмила СТЕПАНЕНКО.

ПОЛОЖЕННЯ
Про Державну думу України

Загальні положення

1. Державна дума України є постійно діючим органом у системі державної виконавчої влади.

2. У своїй діяльності Державна дума України керується Конституцією і законами України, указами та розпорядженнями Президента України, а також цим Положенням.

3. Головою Державної думи України є Президент України, заступником Голови — Прем'єр-міністр України.

Основні завдання Державної думи України

4. Основними завданнями Державної думи України є:

розробка та обгрунтування стратегії цілісної державної соціально-економічної, гуманітарної, науково-технічної та правової політики в умовах розвитку ринкових відносин і побудови демократичної правової держави;

створення механізмів реалізації стратегії розвитку відповідних сфер суспільного і державного життя, розробка відповідних проектів програм для розгляду і затвердження Президентом України, а також аналіз процесу їх здійснення;

визначення основних напрямів внутрішньої та зовнішньоекономічної політики України, розробка пропозицій щодо розвитку її ресурсного, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу;

експертиза проектів законів, підготовлених Президентом України і Кабінетом міністрів України в порядку здійснення ними законодавчої ініціативи, а також проектів указів Президента України і постанов Кабінету міністрів України з найважливіших питань;

визначення шляхів удосконалення системи органів державної виконавчої влади, підготовка пропозицій для Президента України і Прем'єр-міністра України щодо підвищення ефективності її функціонування;

координація діяльності органів державної виконавчої влади, господарських і соціально-культурних структур щодо розробки державних програм з економічних, гуманітарних, науково-технічних і правових питань;

вироблення правової політики, організація розробки наукових концепцій, проектів законодавчих актів з найважливіших питань розвитку суспільства і держави, здійснення з цих питань взаємодії між органами законодавчої та виконавчої влади України;

координація наукових досліджень з питань економіки, науково-технічного, соціально-культурного та державно-правового розвитку;

залучення до виконання завдань Державної думи України провідних вітчизняних і зарубіжних учених, висококваліфікованих працівників різних сфер економічної, соціально-культурної та державної діяльності.

Склад і структура Державної думи України

5. До складу Державної думи України входять провідні фахівці з відповідних питань державного і суспільного розвитку.

6. Державна дума України складається з Голови Державної думи, заступника Голови Державної думи, чотирьох Державних радників та 62 членів Думи, об'єднаних за професійним принципом у чотири Колегії:

— з питань економічної політики (21 член Державної думи);

— з питань науково-технічної політики (15 членів Державної думи);

— з питань гуманітарної політики (13 членів Державної думи);

— з питань правової політики (13 членів Державної думи).

7. Керівництво Колегіями здійснюють голови Колегій — Державні радники України.

8. Персональний склад Колегій Державної думи України затверджується Президентом України.

9. До участі в засіданнях Думи та її Колегій можуть залучатися з правом дорадчого голосу міністри, керівники інших органів державної виконавчої влади, відповідальні працівники народногосподарських структур.

Державний радник України

10. Державний радник України призначається і звільняється з посади указом Президента України.

11. Державний радник України:

очолює і організовує роботу відповідної Колегії Державної думи України;

вносить на розгляд Президента України і Кабінету міністрів України пропозиції щодо стратегії та механізмів здійснення державної політики у відповідних сферах;

здійснює координацію діяльності членів Колегії Державної думи, а за дорученням Президента України — органів державної виконавчої влади та наукових установ щодо вироблення і реалізації державної політики у відповідних сферах;

за дорученням Президента України здійснює інші функції.

12. Державний радник України має право:

вносити пропозиції до порядку денного засідань Державної думи України;

доручати членам Колегії Державної думи, відповідним органам державної виконавчої влади підготовку матеріалів для розгляду на засіданнях Колегій Державної думи;

формувати координаційні плани науково-дослідних робіт за напрямами діяльності Колегії; залучати на контрактній основі до аналітичної роботи та розробки найважливіших питань учених фахівців, включаючи іноземних спеціалістів;

брати участь в засіданнях Кабінету міністрів України, інших центральних органів державної виконавчої влади;

призначати експертні комісії для проведення експертизи проектів рішень та програм урядових структур з питань, віднесених до відання Колегії;

готувати проекти указів та розпоряджень Президента України, а також постанов Кабінету міністрів України з найважливіших питань;

приймати рішення про проведення нарад, конференцій та симпозіумів з залученням керівників підприємств, установ та організацій, науковців, представників органів державної виконавчої влади для обговорення найважливіших питань розвитку суспільства і держави;

встановлювати для вирішення завдань, що стоять перед Колегією, зв'язки з органами, установами та організаціями інших держав;

проводити за дорученням Президента України переговори з представниками зарубіжних держав;

вирішувати в межах виділених коштів питання про замовлення наукових досліджень;

приймати рішення про відрядження фахівців для вивчення зарубіжного досвіду та навчання в межах коштів, що виділяються для цього Колегії.

13. При Державному раднику України створюється апарат Державного радника України. Структура і штат апарату, а також кошторис видатків на його утримання затверджується Державним радником України в межах виділених коштів.

Прийом на роботу в апарат здійснюється Державним радником України на контрактній основі і оформляється в установленому порядку.

14. Із числа членів Державної думи України голови Колегій призначають своїх заступників, які працюють на постійній основі.

Заступник голови Колегії:

здійснює функції згідно з розподілом обов'язків, визначених головою Колегії;

проводить засідання Колегії та виконує функції голови Колегії на період його відсутності.

Члени Державної думи України

15. Члени Державної думи України:

призначаються та звільняються Президентом України за поданням Державного радника України;

беруть участь в засіданнях Державної думи та її Колегії;

готують питання для розгляду на засіданнях Державної думи і Колегій;

вносять пропозиції щодо порядку денного засідань Колегії;

за погодженням з Державним радником України вносять пропозиції до державних органів, установ та організацій щодо реалізації рішень Державної думи та її Колегій, координують роботу відповідних органів державної виконавчої влади та наукових установ з питань, віднесених до їх відання.

16. Члени Державної думи України мають право:

брати участь в засіданнях відповідних органів державної виконавчої влади;

безперешкодно і безкоштовно одержувати для службового користування необхідні інформаційно-аналітичні та інші матеріали від органів державної статистики, міністерств, відомств та наукових установ.

Організація діяльності та фінансування Державної думи України

17. Основними формами діяльності Державної думи України є пленарні засідання і засідання Колегій.

Участь членів Державної думи України в пленарних засіданнях і засіданнях Колегій є персональною, заміна їх іншими особами не допускається.

18. Пленарні засідання Державної думи України проводяться не менше одного разу в квартал. Засідання Колегій — в міру необхідності, але не менше одного разу на місяць.

19. Рішення Державної думи України та Колегій оформляються у вигляді постанов та протокольних рішень з рекомендаціями та пропозиціями, які є обов'язковими для розгляду відповідними органами державної виконавчої влади.

20. Організаційне забезпечення діяльності Державної думи України здійснюється Адміністрацією Президента України, а Колегій — Державними радниками України.

21. Фінансування діяльності Державної думи України передбачається окремою статтею в кошторисі видатків Секретаріату Кабінету міністрів України.

Матеріально-технічне забезпечення діяльності Думи здійснюється Секретаріатом Кабінету міністрів України.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про персональний склад Колегії з питань економічної політики Державної думи України

1. Затвердити персональний склад Колегії з питань економічної політики Державної думи України (додається).

2. Розпорядження набуває чинності з дня його підписання.

**Президент України
Л. КРАВЧУК**

м. Київ
6 березня 1992 року.

ПЕРСОНАЛЬНИЙ СКЛАД

Колегії з питань економічної політики Державної думи України

Бородюк Володимир Михайлович — директор Національного інституту економічних програм, доктор економічних наук

Волоха Петро Феодосійович — директор держплемзаводу «Плосківський» Київської області, кандидат економічних наук

Геєць Валерій Михайлович — завідуючий відділом Інституту економіки АН України, доктор економічних наук, професор

Герц Іван Іванович — голова правління Асоціації орендного колективу «Закарпатліс», народний депутат України

Гетьман Вадим Петрович — голова правління Агропромбанку «Україна», народний депутат України

Дзюбенко Олександр Язорович — голова правління Західно-Українського комерційного банку, м. Львів

Звягільський Юхим Леонідович — директор шахти ім. Засядька, м. Донецьк, народний депутат України

Зубець Михайло Васильович — віце-президент Української академії аграрних наук, академік

Левченко Геннадій Петрович — генеральний директор заводу ім. Малишева, м. Харків

Мельников Олег Сергійович — директор Одеського заводу шампанських вин

Науменко Володимир Іванович — керівник Економічної служби Президента України, кандидат економічних наук

Оскольський Валентин Володимирович — голова правління Фондової біржі цінних паперів

Пахомов Юрій Миколайович — голова Відділення економіки АН України, академік, директор Інституту соціології АН України

Павлик Василь Остапович — перший заступник голови Івано-Франківського облвиконкому, кандидат економічних наук

Пинзеник Віктор Михайлович — завідуючий кафедрою Львівського державного університету, доктор економічних наук, професор, народний депутат України

Погорєлов Сергій Степанович — президент Української ліги підприємств з іноземним капіталом

Подлеснюк Віктор Васильович — начальник планово-фінансового управління Мінторгу України

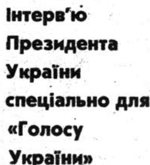
Плютинський Володимир Антонович — голова агрофірми «Зоря» Рівненської області

Райков Борис Сергійович — генеральний директор Черкаського ВО «Азот»

Сліднєв Володимир Петрович — директор Донецького металургійного заводу, доктор технічних наук, народний депутат України

Черняк Володимир Кирилович — завідуючий відділом Інституту економіки АН України, доктор економічних наук, професор.

Очолює Колегію з питань економічної політики Державної думи України Державний радник України з питань економічної політики ЄМЕЛЬЯНОВ Олександр Сергійович.

Інтерв'ю Президента України спеціально для «Голосу України»

СТАНОВЛЕННЯ ДЕРЖ

— Леоніде Макаровичу, що б Ви визначили як головне з того, що вдалося зробити за перші сто днів президентства?

— Думаю, головне, що підвалини нашої незалежності зміцнили. Нам вдалося не допустити і різкого протистояння, яке могло б бути на основі лібералізації цін. Ми не готувались як слід до лібералізації. Можна говорити, що тут є вина й уряду, і всіх. Треба було прогнозувати. З осені було відомо, що Росія діятиме відповідним чином, а ми все ще сподівалися, що цього не станеться, що це тільки, мовляв, розмови. І все ж стоїмо на ногах. Думаю, що як не критикували наші купони, вони все ж багато в чому нас захистили.

Хочу сказати й про таку ланку нашої роботи, якою є захист держави, її безпека. Вже сьогодні ми кажемо, що близько 400 тисяч військових прийняли українську присягу. Цей процес триває демократично, без будь-якого тиску. Навіть стратегічні частини вже мають намір прийняти присягу українську, присягати українському народові. Люди бачать, що процес йде відповідно до законів, норм, а не стихійно. Тобто, держава будується як належить.

Ми виходимо з того, що захист держави — важлива річ. Інакше будь-які дії в сфері економіки, в соціальній сфері не матимуть перспективи.

— Дехто з політологів уже говорить, що даремно Україна так рішуче відмовляється від ядерної зброї. Кажуть, що якась її кількість хай би була. От, мовляв, у Росії буде, а у нас — ні.

— Ну, тут треба тоді визначити не просто потребу в ядерній зброї, а й визначити статус ядерної держави. Ядерна зброя — не тільки боєголовки, не тільки ракети. Це — їх виробництво. Люди іноді думають так: ось вони стоять, чого їх чіпають? Хай стоять. Але якщо немає технології і немає постійної системи роботи в цій галузі, в оновленні, то вони через певний час можуть стати металобрухтом. Хто займається цим, той знає. Тому, щоб бути ядерною державою, потрібно створити, по-перше, свою ядерну промисловість з повним циклом. Якщо немає своєї — треба мати гарантії, щоб закупити цю делікатну продукцію. Ми просто не витягнемо.

Як правило, ядерні сили базуються на внутрішній економіці, тому що ніхто цього не продає. Отже, будувати ядерну промисловість в Україні?

Так, вона зараз є частиною тієї ядерної промисловості, яку мав колишній Радянський Союз. І якщо нам ставити мету, то треба домовлятися з Росією, з іншими вступати у такі ж відносини. Тобто передавати ядерні компоненти від держави до держави. Нащо нам такий тягар? Щоб останнє з себе зняти? Дехто ще мислить за тим стереотипом, що, мовляв, з сильними розмовляють, а з слабкими — ні. Але сьогодні сильним є той, у кого сильна економіка. Так, зараз ми третя ядерна держава в світі за кількістю розміщених на нашій землі ракет і тактичної зброї. Але не за виробництвом цієї зброї. Це — різні речі.

— Після 1 грудня світ почав серйозно говорити про Україну, почав визнавати її як державу...

— Тут у нас є добрі кроки. Вже з 51 державою маємо дипломатичні відносини, більш як 100 визнали нас як державу. Але справа не в кількості. Головне — ми відчули перспективи. Ближчим часом будемо членом Ради Європи, станемо членом Ради співробітництва НАТО. Саме Ради співробітництва, яка сягає далеко за межі військово-політичних проблем. Ми, безумовно, найближчими станемо членом Європейського банку реконструкції і розвитку, Міжнародного валютного фонду, Всесвітнього банку. Ми стаємо, таким чином, повноправним членом європейської сім'ї, що відкриє для нас широкі можливості співробітництва в галузях науки, економіки, культури, інших сферах.

— Це прекрасно. Але через це постає ще одна проблема — кадрова. Адже ми не маємо своєї вищої дипломатичної, вищої зовнішньоекономічної школи. А нам треба не робити помилок на міжнародній арені або хоча б робити їх небагато.

— Так, ми не мали школи, бо не мали безпосередніх контактів з зарубіжними країнами. Ми спілкувалися через Москву. Ми їздили в ООН, займали свої крісла, але нічого там не виголошували свого, а повторювали те, що диктувалося центром. Звідси — периферійне мислення.

Тому зараз хочемо створити відповідний сектор для підготовки різних фахівців-міжнародників. Будемо брати туди людей з вищою освітою або тих, які вчаться на 4—5 курсі. Таких, котрі здатні швидко перейняти нові форми роботи і пройти коротку інтенсивну школу. До речі, дуже багато цікавих пропозицій від закордонних фірм і банків допомогти нам у навчанні кадрів. Скажімо, звернувся до мене представник одного з німецьких банків і сказав: присилайте 5—6 чоловік своїх банкірів, і ми протягом 5—6 місяців за рахунок свого банку навчимо їх працювати в умовах ринку. Є багато пропозицій із Швейцарії, інших країн. Будемо посилати людей. Потреба дійсно велика.

Нині постають такі проблеми, яких ми ніколи в своєму житті не вирішували. Навіть проконсультуватися іноколи немає з ким. Ми мислили категоріями виконавськими.

— Мимоволі думається, що років через десять Президентові України буде значно легше. Чи не так?

— Так, будуть люди, будуть утворені структури, ці структури набудуть досвіду, будуть протоколи, будуть документи, в які можна заглянути. А зараз виникає якась ідея, а як її опрацювати? Починаю дзвонити і відчуваю на тому кінці проводу не те що небажання, а нерозуміння: мовляв, що це він пропонує? Такого ж іще не було. А може, щось не так робимо? В кожного є сумніви. І я розумію тих людей, які мають сумніви. Одного тільки не хочу: щоб хтось скористався тією стихією, яка зараз є, і на цій хвилі задовольняв свої інтереси, свої амбіції.

— І все ж таки признайтеся, Леоніде Макаровичу, нашим читачам: під час виборів, готуючись стати Президентом, чи Ви уявляли, який тягар на Вас ляже?

— Уявляв, що це буде важко. Але людина ніколи не може уявити до кінця того, чого вона не проходила. Коли вже починається конкретна безпосередня робота: підготовка указів і підготовка документів — все набуває зовсім іншого характеру. І тільки тоді починаєш уявляти масштаби, обсяги роботи і ту відповідальність, що покладається на людину, яка має підписати документ.

— Леоніде Макаровичу, ми вже зачіпали проблему кадрів. Ви сказали, що іноколи буває ні з ким порадитися. Отже, одне з важливих питань — питання Вашої команди. Зараз вже чути: уряд у відставку. Але нам здається, що потрібен досвідчений Фокін, а йому б на допомогу молодих енергійних міністрів.

— Я хочу тут дещо ширше сказати. Іноді думають, що одного міністра достатньо, аби змінити всю систему в даній галузі або в даному напрямку. Це — помилка. Один просто нічого не зможе зробити. Якщо почне гарячкувати — потрапить у якусь неприємну ситуацію. Їй для нього створять. Якщо почне діяти поступово і зважено, рахуючись із ситуацією, — потрібен час. Але є ще структури не тільки в самому міністерстві. А в областях, районах. Коли революція здійснюється насильницьким шляхом, все це змітається. До влади приходять нові люди. Які вони — це інша справа. І вони починають усе творити заново. Коли ж відбувається перехід до нового життя у такий спосіб, як у нас зараз, то на все це потрібен час. Я досить довго міркував над тим, як прискорити. От кажуть: замініть прем'єра, і все піде іншим шляхом. Це — утопія. Замініть усіх. Кавалерійською атакою. І що? Де гарантія, що нові поведуть справу краще? А відмінність різних регіонів республіки врахували? Так розмірковуючи, дійшов висновку, що треба утворити Державну думу в системі виконавської влади. Себто тепер у нас Кабінет Міністрів, Президент і Державна Дума. Державна Дума — зовсім нова структура, з 4 блоків: економічного, соціально-культурного, політично-правового і науково-технічного. Сюди прийдуть нові люди.

Головна мета Думи — готувати документи, укази, проекти указів, проекти директивних документів уряду, прогнозувати, передбачати наслідки. Бо головна протидія нині не в міністрах. Вона там, у глибині. Хоча це не зовсім і протидія, швидше — нерозуміння ситуації. Люди виховані на певних традиціях.

— Тобто, Дума має чітко прораховувати, яким є суспільство і наскільки воно може рухатися в тому чи іншому напрямі, прогнозувати?

— Так, і головне — готувати проекти указів, які не викличуть протидії тих, нижчих, структур. Державна Дума дасть можливість творити, приймати рішення. А еволюційним шляхом змінятися всі урядові й інші структури. Точніше, ті з них, які сьогодні не бачать іншої перспективи, крім тієї, що її ми вже проходили.

— Як Ви думаєте, скільки часу потрібно, щоб нові люди прийшли не тільки в апарат Президента, в уряд, але й очолили адміністрацію всіх рівнів?

— Це залежить не тільки від мене, а й від Верховної Ради. Ви бачите, як важко йшов Закон про представника Президента. А це не просто представник Президента, це президентська система влади. І якби Верховна Рада прийняла цей закон, внесла зміни, скажімо, до Конституції, то це дало б нові можливості. Представник Президента утворював би ті структури, які потрібні, виходячи з концептуального погляду на нашу внутрішню політику.

— Можна навести безліч прикладів, хоча б і по Києву, і по інших містах, які свідчать: представник Президента потрібен був ще вчора..

— Верховна Рада у нас сьогодні також складна. І не її вина в цьому. Це — закономірність. Адже подивіться, як було. Була боротьба між двома частинами ВР. Одні за нове, інші — за те, щоб залишилося, як було. Тепер начебто зрівнялися? Чи ні? У всякому разі, було б найрозумнішим творити ті структури, ті органи влади, які мають внести нове. Але у складі ВР ще чимало таких, які хочуть, щоб залишилося все, як було.

— Леоніде Макаровичу, Ви говорите про те, що ВР в чомусь не встигає, або не може, або не хоче... Чи немає в цьому спроби перекласти частину відповідальності або дочекатись того часу, коли президентові потрібно буде самому вдаватися до рішучих дій?

— Хочу, щоб зрозуміли, що не може Президент починати з порушення закону.

Мене штовхають на це. Але є Закон про Президента. Є зараз розділ Конституції про повноваження Президента. І коли я буду діяти поза тими нормами, то сам стану порушником закону. Інша справа, якщо бачу, що ВР не хоче робити потрібне, тоді маю поставити перед народом питання, щоб її розпустити. Це було б закономірно. Але уявляю, що означає сьогодні поставити питання так. Це — викликати хвилю політичного протистояння. Та ще й в умовах економічного зубожіння.

Президент не може діяти, нехтуючи закон. До речі, я вже в деяких кроках став на самій межі. Є органи, які мають діяти разом, є законодавча, виконавча влада і судова. Якщо законодавча влада розуміє певну проблему, то нехай швидко готує відповідний закон.

— Тепер хотілося б почути Вашу думку про Співдружність і про відносини України з Росією. Радник Президента Росії Старовойтова сказала, що нині Співдружність схожа на угоду між ув'язненими, які втекли з тюрми, але скуті одним ланцюгом. Уважно стежимо за діями політиків Росії. Складається враження, що вони риють якомусь глибшу яму між Україною і Росією. Нам здається, що якби Росія вітала незалежність України, то й більше було б перспектив для подальшого дружнього життя. Як ви оцінюєте СНД і дії тих політиків, у яких є постійні претензії до України?

— СНД як орган має вирішити два завдання. Перше: цивілізованим способом розійтися, аби нас не завалили уламки того, що могло розпадатися бурхливо, поділити по справедливості і борги, і наші активи, все, що створювалося спільною працею. Друга мета: відпрацювати нові принципи співробітництва. Перше — не просте, а друге ще важче.

— В Моск
як не можуть
Україна така
держава, як
хто на мітинг
віть вимагає
17-го року. «
Фінляндію, і
єднанням, чи
ське телеба
взагалі видак
роду України
ще її презид
референдуму
було.

— Справа
в президенті
чукові. Справ
му розвитку
об'єктивний р
такий, що ко
мати свою не
жити, творити
ти. Це нормал
ли протид
Одні побу
звикли дивит
ну як на всес
цю. І тут, мі
їм допомогли
бріхували в г
ми годуємо. Я
но, то Украї
нікому не дав
ледве забезпе
А в уявленні
віть українця:
вала хлібом у
не так. М'ясо
дукти, цукор,
ша справа. Ал

— Та в ш
мінні м'ясо на

— То в шир
в прямому. І
ше жити. До
що Україна н
гірше... Це по
Він страшний,
масовий. Але
скоригувати пр

Є більш гли
геополітичний.
їну проходять
Захід: інтелен
номічні, тра
будь-які. Укра
рне мо Ду
на море і пр
Прибалтика —
сії в Європу —
Як поведуть се
тійські респуб
ма для Росії.
ному плані Р
ду на Захід з
раїну. І ці дв
бока геополіти
нав'язана проп
кчемною робот
ються. Що
на Україні то
ди кілок —
во.

Тому я каж
тичні сили ма
і нашим люд
збагнути багат
діваюся, що й
раїна стануть
державами —
ний процес, х
верть. Адже м
маємо багато
ресів. В істор
мічному, геопо
ні. І ця наша
трібність має
рівноправності,
же бути нев
ків. Нам треб
такі відносини
стати приклад
держав. Ми
такі форми с
такі принципі

...ВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ

же зробити. Якщо почне гарячкувати — потрапить у якусь неприємну ситуацію. Її для нього створять. Якщо почне діяти поступово і зважено, рахуючись із ситуацією, — потрібен час. Але є ще структури не тільки в самому міністерстві. А в областях, районах. Коли революція здійснюється насильницьким шляхом, все це змітається. До влади приходять нові люди. Які вони — це інша справа. І вони починають усе творити заново. Коли ж відбувається перехід до нового життя у такий спосіб, як у нас зараз, то на все це потрібен час. Я досить довго міркував над тим, як прискорити. От кажуть: замініть прем'єра, і все піде іншим шляхом. Це — утопія. Замініть усіх. Кавалерійською атакою. І що? Де гарантія, що нові поведуть справу краще? А відмінність різних регіонів республіки врахували? Так розмірковуючи, дійшов висновку, що треба утворити Державну думу в системі виконавської влади. Себто тепер у нас Кабінет Міністрів, Президент і Державна Дума. Державна Дума — зовсім нова структура, з 4 блоків: економічного, соціально-культурного, політично-правового і науково-технічного. Сюди прийдуть нові люди.

Головна мета Думи — готувати документи. укази, проекти указів, проекти директивних документів уряду, прогнозувати, передбачати наслідки. Бо головна протидія нині не в міністрах. Вона там, у глибині. Хоча це не зовсім і протидія, швидше — нерозуміння ситуації. Люди виховані на певних традиціях.

— Тобто, Дума має чітко прораховувати, яким є суспільство і наскільки воно може рухатися в тому чи іншому напрямі, прогнозувати?

— Так, і головне — готувати проекти указів, які не викличуть протидії тих, нижчих, структур. Державна Дума дасть можливість творити, приймати рішення. А еволюційним шляхом зміняться всі урядові й інші структури. Точніше, ті з них, які сьогодні не бачать іншої перспективи, крім тієї, що її ми вже проходили.

— Як Ви думаєте, скільки часу потрібно, щоб нові люди прийшли не тільки в апарат Президента, в уряд, але й очолили адміністрацію всіх рівнів?

— Це залежить не тільки від мене, а й від Верховної Ради. Ви бачите, як важко йшов Закон про представника Президента. А це не просто представник Президента, це президентська система влади. І якби Верховна Рада прийняла цей закон, внесла зміни, скажімо, до Конституції, то це дало б нові можливості. Представник Президента утворював би ті структури, які потрібні, виходячи з концептуального погляду на нашу внутрішню політику.

— Можна навести безліч прикладів, хоча б і по Києву, і по інших містах, які свідчать: представник Президента потрібен був ще вчора..

— Верховна Рада у нас сьогодні також складна. І не її вина в цьому. Це — закономірність. Адже подивіться, як було. Була боротьба між двома частинами ВР. Одні за нове, інші — за те, щоб залишилося, як було. Тепер начебто зрівнялися? Чи ні? У всякому разі, було б найрозумнішим творити ті структури, ті органи влади, які мають внести нове. Але у складі ВР ще чимало таких, які хочуть, щоб залишилося все, як було.

— Леоніде Макаровичу, Ви говорите про те, що ВР в чомусь не встигає, або не може, або не хоче... Чи немає в цьому спроби перекласти частину відповідальності або дочекатись того часу, коли президентові потрібно буде самому вдаватися до рішучих дій?

— Хочу, щоб зрозуміли, що не може Президент починати з порушення закону.

Мене штовхають на це. Але є Закон про Президента. Є зараз розділ Конституції про повноваження Президента. І коли я буду діяти поза тими нормами, то сам стану порушником закону. Інша справа, якщо бачу, що ВР не хоче робити потрібне, тоді маю поставити перед народом питання, щоб її розпустити. Це було б закономірно. Але уявляю, що означає сьогодні поставити питання так. Це — викликати хвилю політичного протистояння. Та ще й в умовах економічного зубожіння.

Президент не може діяти, нехтуючи закон. До речі, я вже в деяких кроках став на самій межі. Є органи, які мають діяти разом, є законодавча, виконавча влада і судова. Якщо законодавча влада розуміє певну проблему, то нехай швидко готує відповідний закон.

— Тепер хотілося б почути Вашу думку про Співдружність і про відносини України з Росією. Радник Президента Росії Старовойтова сказала, що нині Співдружність схожа на угоду між ув'язненими, які втекли з тюрми, але скуті одним ланцюгом. Уважно стежимо за діями політиків Росії. Складається враження, що вони риють якомога глибшу яму між Україною і Росією. Нам здається, що якби Росія вітала незалежність України, то й більше було б перспектив для подальшого дружнішого життя. Як ви оцінюєте СНД і дії тих політиків, у яких є постійні претензії до України?

— СНД як орган має вирішити два завдання. Перше: цивілізованим способом розійтися, аби нас не завалили уламки того, що могло розпадатися бурхливо, поділити по справедливості і борги, і наші активи, все, що створювалося спільною працею. Друга мета: відпрацювати нові принципи співробітництва. Перше — не просте, а друге ще важче.

— В Москві, здається, ніяк не можуть збагнути, що Україна така ж незалежна держава, як і Росія. А дехто на мітингах там уже навіть вимагає Росії в межах 17-го року. «Ощасливити» і Фінляндію, і Польщу приєднанням, чи що? А московське телебачення і преса взагалі видають позицію народу України за позицію лише її президента. Так, наче референдуму 1 грудня й не було.

— Справа, звичайно, не в президенті і не в Кравчукові. Справа в об'єктивному розвитку подій. І цей об'єктивний розвиток подій такий, що кожен народ хоче мати свою незалежність, сам жити, творити, господарювати. Це нормальне явище. Сили протид[illegible] двох га[illegible]чів. Одні побу[illegible]го рівн[illegible] які звикли дивитись на [illegible]раїну як на всесоюзну годівницю. І тут, між іншим, і ми їм допомогли, тим, що прибріхували в газетах: мовляв, ми годуємо. Якщо взяти зерно, то Україна його ніколи нікому не давала. Ми ледве-ледве забезпечували себе. А в уявленні кожного, навіть українця: Україна годувала хлібом увесь Союз. Це не так. М'ясо, молочні продукти, цукор, олія — це інша справа. Але не хліб.

— Та в широкому розумінні м'ясо наростає з хліба.

— То в широкому. Але не в прямому. І ось стало гірше жити. Досить сказати, що Україна не дає, тому й гірше... Це побутовий рівень. Він страшний, тому що він масовий. Але його можна скоригувати при бажанні.

Є більш глибокий рівень — геополітичний. Через Україну проходять усі лінії на Захід: інтелектуальні, економічні, транспортні — будь-які. Україна — це Чорне мо[illegible] Дунай. Це ви[illegible] на море і прямі зв'яз[illegible]. Прибалтика — «вікно» Росії в Європу — стала іншою. Як поведуть себе три прибалтійські республіки — проблема для Росії. І в геополітичному плані Росії для виходу на Захід зручно мати Україну. І ці дві лінії — глибока геополітична і побутова, нав'язана пропагандою й нікчемною роботою, — поєднуються. Що там, мовляв, на Україні тої праці: посади кілок — виросте дерево.

Тому я кажу, що демократичні сили мають допомогти і нашим людям, і в Росії збагнути багато чого. Я сподіваюся, що й Росія, й Україна стануть незалежними державами — а це об'єктивний процес, хоч круть, хоч верть. Адже ми сусіди, ми маємо багато спільних інтересів. В історичному, економічному, геополітичному плані. І ця наша взаємна потрібність має базуватися на рівноправності. Тут не може бути невиважених кроків. Нам треба налагодити такі відносини, які могли б стати прикладом для інших держав. Ми маємо шукати такі форми співробітництва, такі принципи й відносини, щоб започатковувати на вже нових засадах, новому грунті. І це треба робити, а не кидатись то в один бік, то в інший.

— Сьогодні наша економіка багато в чому й штучно пов'язана з економікою Росії, інших держав. Ми завозимо те, що й самі можемо виробляти. Так воно вже велося в колишньому Союзі: через одну шосту світу везли те, що могли продукувати на місці. Виходить, нам треба структурно перебудувати економіку. Чи наш уряд працює над цим?

— Працює. Є відповідні програми, в тому числі програма конверсії. На Заході, якщо взяти в широкому плані, структуру творив ринок, виходячи з доцільності. Якщо десь не росте буряк, то ринок ніколи не дозволить його там вирощувати. Тому що цей буряк буде золотий і його ніхто не купить. Так ринок творить структуру. Був я у Німеччині на автозаводі. І запитав: скільки продукції забезпечуєте самовиробництвом, тобто на місці? Сказали, що десь 40 відсотків. Інші комплектуючі — купують. У всьому світі. Саме те, що дешевше купити, ніж виробляти самому. У нас же було централізоване постачання. Тепер воно зруйноване. Й інколи кажуть: якби у нас усе було своє, нам було б краще, бо не потрібно було б ні до кого звертатись. Натуральне феодальне господарство. Якщо йти цим шляхом, то ніколи не втрапимо до міжнародного розподілу праці, до світового ринку.

Тобто все має розвиватися паралельно. Коли почнеться приватизація, демонополізація, роздержавлення, прийде справжній ринок, вони створять доцільну структуру економіки. Скажімо, в Україні ніколи не перестануть вирощувати цукровий буряк. Тому що кращих умов ніде немає. І олію будемо виробляти, й інші продукти. Але хто на Україні буде вирощувати в широкому масштабі, скажімо, рис? Краще його купити там, де він дешевше дається.

— Сьогодні у нас з'являється чимало бірж. Вони торгують. Менше товару — більша ціна, більше товару — менша. Тобто біржі однаково, скільки того товару. Вона своє візьме за будь-якої його кількості. А от виробник по-справжньому не зацікавлений у нарощуванні випуску продукції, обкладений податками з усіх боків.

— Біржа дає сигнал. От у Нью-Йорку — фондова біржа. Найбільша в світі. Там сидить група людей, котра подає сигнал до Білого дому про негаразди, які починаються, скажімо, в фінансовій, кредитній сфері.

Товарна біржа для того, щоб торгувати товарами. І від того, як вона торгує, виробник має зворотний імпульс — що потрібно, а що не потрібно. Таким чином забезпечується взаємодія.

У нас же біржа виникла як нова структура, а виробник залишився в межах старої структури. От вони й не можуть між собою співпрацювати. Зараз у нас всі кинулись у перерозподіл. Вважають, що так можна стати багатим протягом одного дня. Начиталися книжок. Біржі потрібні, але за ними має стояти могутнє виробництво. Треба його творити.

— І останнє запитання, Леоніде Макаровичу. Сто днів президента — і п'ять років, на які він обирається. Ви не хотіли б зазирнути за завісу часу і уявити, якою постане Україна перед світом через п'ять років?

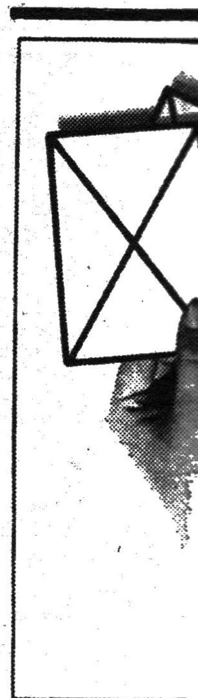
— Легко мріяти, коли життя не переобтяжене несподіванками. У нас їх вдосталь. Для того, щоб мріяти, має бути переконання в головному: що ніхто не зазіхатиме на нашу незалежність. Мене найбільше непокоїть, що хтось захоче ще раз спробувати свої сили і побитися за повернення старих часів. Найбільше непокоїть. Тому що ми зробили тільки перші кроки. Якщо відкинути цю тривогу, тоді можна мріяти. Хоча й важко. Надто багато прикрого є в нашому житті.

Але все ж вірю в те, що через п'ять років Україна буде багатою, жити люди будуть краще. Я не можу зараз сказати, що будуть всі інфраструктури збудовані, що в нас буде якась розкіш, але будуть люди жити пристойно. Буде у нас зроблено величезні кроки у напрямку перебудови всіх сфер нашого життя, будемо мати свої необхідні збройні сили. Не будемо ніколи ні на що чуже зазіхати, будемо мати розвинене сільське господарство, устуктурену промисловість, будемо мати матеріальну основу для подальшого розвитку культури. Будемо державою великою, європейською. З якою будуть рахуватися і в Європі, і у світі. В цьому — переконаний.

Що мене непокоїть? Непокоїть деформована свідомість багатьох людей. Наведу приклад. Я слухав виступ Бжезінського, в якому він сказав такі слова: якби сьогодні поляків поставили перед вибором — вмерти чи приєднатись до якоїсь держави, то більшість поляків відповіла б, що ми вмремо. А я зараз чую такі слова, що мене просто ранять: для чого була незалежність, коли стало жити гірше? При цьому забувають, що жити стало гірше скрізь, в усьому колишньому Союзі. І мене це більше непокоїть, аніж щось інше. Невже хтось думає, що раз незалежність сьогодні, то завтра вареники самі поскачуть до рота? Таке ставлення до незалежності підігрівають ті сили, які втратили владу. Безвідповідально, демагогічно підігрівають. Бо незалежна Україна швидше підніме життєвий рівень, ніж будь-який реанімований Союз.

Та народ не дозволить себе обдурити. Не було народу, який би прийшов до своєї держави, своєї незалежності легко, не долаючи опору старих сил. Подолаємо й ми.

З пошти

ЧІТКА П

У цей тяжкий
потрібно згуртув
ся за розум, че
ти, і я певен, щ
мось із скрути,
лися. Наш През
чітку позицію в с
ви кращого житт
ній Україні. Наро
рив і дивиться в
надією і оптимізм
тій землі народ
ти бідно. І якщо
мось, то з Божо
і таким Президе
нід Кравчук, ми
досягнемо мети.
бузницькі слова,
серця. Це віра в
нашого Президен
Допоможи нам
заслужили на кр
Ми встали з ко
світлою дорогою
майбутнього. До
мої!

О. П.
Івано-Франків

ТО ХТ

НАЦІОНА

З великим обу
прочитали в газе
деякі державні м
нувачують нашог
Леоніда Кравчука
мі. Але ці слова
швидше їхнього
котрий у кожн
звертається тільк
Відомо ж, що
РРФСР проживає
національностей і
Леонід Макарови
завжди каже «на
і не каже «украї
ки у Єльцина в по
а інші не в раху
рені, що стаття в
посварити наші

Петро О
Знам'янка
Кіровоградськ

ВИ

Ми, працівники
го локомотивного
кої залізниці, зве
вас, Борисе Мико
всього російсько
настійною вимого
нити шовіністичн
Президента неза
їни. Він обраний
нальним народом
ражає його волю
чук відстоює інте
ціональностей, як
в Україні, бо всі
кові права. Ми
жоден росіянин,
ває в Україні, н
до вас за захисто
Нас турбує, що
радіо, телебачен

ГОЛОС України

щоб започатковувати на вже нових засадах, новому грунті. І це треба робити, а не кидатись то в один бік, то в інший.

— Сьогодні наша економіка багато в чому й штучно пов'язана з економікою Росії, інших держав. Ми завозимо те, що й самі можемо виробляти. Так воно вже велося в колишньому Союзі: через одну шосту світу везли те, що могли продукувати на місці. Виходить, нам треба структурно перебудувати економіку. Чи наш уряд працює над цим?

— Працює. Є відповідні програми, в тому числі програма конверсії. На Заході, якщо взяти в широкому плані, структуру творив ринок, виходячи з доцільності. Якщо десь не росте буряк, то ринок ніколи не дозволить його там вирощувати. Тому що цей буряк буде золотий і його ніхто не купить. Так ринок творить структуру. Був я у Німеччині на автозаводі. І запитав: скільки продукції забезпечуєте самовиробництвом, тобто на місці? Сказали, що десь 40 відсотків. Інші комплектуючі — купують. У всьому світі. Саме те, що дешевше купити, ніж виробляти самому. У нас же було централізоване постачання. Тепер воно зруй-

новане. И інколи кажуть: якби у нас усе було своє, нам було б краще, бо не потрібно було б ні до кого звертатись. Натуральне феодальне господарство. Якщо йти цим шляхом, то ніколи не впрапимо до міжнародного розподілу праці, до світового ринку.

Тобто все має розвиватися паралельно. Коли почнеться приватизація, демонополізація, роздержавлення, прийде справжній ринок, вони створять доцільну структуру економіки. Скажімо, в Україні ніколи не перестануть вирощувати цукровий буряк. Тому що кращих умов ніде немає. І олію будемо виробляти, й інші продукти. Але хто на Україні буде вирощувати в широкому масштабі, скажімо, рис? Краще його купити там, де він дешевше дається.

— Сьогодні у нас з'являється чимало бірж. Вони торгують. Менше товару — більша ціна, більше товару — менша. Тобто біржі однаково, скільки того товару. Вона своє візьме за будь-якої його кількості. А от виробник по-справжньому не зацікавлений у нарощуванні випуску продукції, обкладений податками з усіх боків.

— Біржа дає сигнал. От у Нью-Йорку — фондова біржа. Найбільша в світі. Там сидить група людей, котра подає сигнал до Білого дому про негаразди, які починаються, скажімо, в фінансовій, кредитній сфері.

Товарна біржа для того, щоб торгувати товарами. І від того, як вона торгує, виробник має зворотний імпульс — що потрібно, а що не потрібно. Таким чином забезпечується взаємодія.

У нас же біржа виникла як нова структура, а виробник залишився в межах старої структури. От вони й не можуть між собою співпрацювати. Зараз у нас всі кинулись у перерозподіл. Вважають, що так можна стати багатим протягом одного дня. Начиталися книжок. Біржі потрібні, але за ними має стояти могутнє виробництво. Треба його творити.

— І останнє запитання, Леоніде Макаровичу. Сто днів президента — і п'ять років, на які він обирається. Ви не хотіли б зазирнути за завісу часу і уявити, якою постане Україна перед світом через п'ять років?

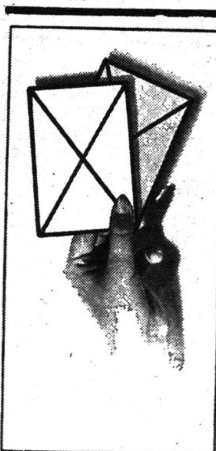
— Легко мріяти, коли життя не переобтяжене несподіванками. У нас їх вдосталь. Для того, щоб мріяти, має бути переконання в головному: що ніхто не зазіхатиме на нашу незалежність. Мене найбільше непокоїть, що хтось захоче ще раз спробувати свої сили і нобитися за повернення старих часів. Найбільше непокоїть. Тому що ми зробили тільки перші кроки. Якщо відкинути цю тривогу, тоді можна мріяти. Хоча й важко. Надто багато прикрого є в нашому житті.

Але все ж вірю в те, що через п'ять років Україна буде багатою, жити люди будуть краще. Я не можу зараз сказати, що будуть всі інфраструктури збудовані, що в нас не буде якась розкіш, але будуть люди жити пристойно. Буде у нас зроблено величезні кроки у напрямку перебудови всіх сфер нашого життя, будемо мати свої необхідні збройні сили. Не будемо ніколи ні на що чуже зазіхати, будемо мати розвинене сільське господарство, у структуровану промисловість, будемо мати матеріальну основу для подальшого розвитку культури. Будемо державою великою, європейською. З якою будуть рахуватися і в Європі, і у світі. В цьому — переконаний.

Що мене непокоїть? Непокоїть деформована свідомість багатьох людей. Наведу приклад. Я слухав виступ Бжезінського, в якому він сказав такі слова: якби сьогодні поляків поставили перед вибором — вмерти чи приєднатись до якоїсь держави, то більшість поляків відповіла б, що ми вмремо. А я зараз чую такі слова, що мене просто ранять: для чого була незалежність, коли стало жити гірше? При цьому забувають, що жити стало гірше скрізь, в усьому колишньому Союзі. І мене це більше непокоїть, аніж щось інше. Невже хтось думає, що раз незалежність сьогодні, то завтра вареники самі поскачуть до рота? Таке ставлення до незалежності підігрівають ті сили, які втратили владу. Безвідповідально, демагогічно підігрівають. Бо незалежна Україна швидше підніме життєвий рівень, ніж будь-який реанімований Союз.

Та народ не дозволить себе обдурити. Не було народу, який би прийшов до своєї держави, своєї незалежності легко, не долаючи опору старих сил. Подолаємо й ми.

З пошти

ЧІТКА ПОЗИЦІЯ

У цей тяжкий час нам усім потрібно згуртуватися, взятися за розум, чесно працювати, і я певен, що ми виберемось із скрути, в якій опинилися. Наш Президент зайняв чітку позицію в справі побудови кращого життя в незалежній Україні. Народ йому повірив і дивиться в майбутнє з надією і оптимізмом. На багатій землі народ не може жити бідно. І якщо ми згуртуємось, то з Божою допомогою і таким Президентом, як Леонід Кравчук, ми обов'язково досягнемо мети. Це не підлабузницькі слова, а від щирого серця. Це віра в наш народ і нашого Президента!

Допоможи нам, Господи, ми заслужили на краще життя. Ми встали з колін і йдемо світлою дорогою до кращого майбутнього. До праці, брати мої!

З повагою **О. ПАЛІЄНКО.**
Івано-Франківськ.

ТО ХТО Ж НАЦІОНАЛІСТ?

З великим обуренням ми прочитали в газеті «Труд», як деякі державні мужі Росії звинувачують нашого Президента Леоніда Кравчука в націоналізмі. Але ці слова стосуються швидше їхнього Президента, котрий у кожному виступі звертається тільки до росіян. Відомо ж, що в колишній РРФСР проживає більш як 130 національностей і народностей. Леонід Макарович у виступах завжди каже «народ України», і не каже «українці». То тільки у Єльцина в пошані росіяни, а інші не в рахунок. Ми обурені, що стаття в «Труді» хоче посварити наші народи-брати.

Петро ОВРАШКО.
Знам'янка
Кіровоградської області.

ЯК ОЦІНИЛИ ПРЕЗИДЕНТА

Сто днів тому народ обрав Леоніда Кравчука Президентом України. Як ставляться до нього кияни!

На це та інші запитання дає відповідь телефонне опитування, проведене сектором соціологічної інформації «Голосу України» 19—20 лютого.

ЧИ ВИПРАВДОВУЄ ВАШІ НАДІЇ ЛЕОНІД КРАВЧУК ЯК ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ!

Так — 61,5 відсотка
Ні — 15,5 відсотка
Важко відповісти — 23 відсотки.

НАЗВІТЬ ЯКОСТІ, ЯКІ, НА ВАШУ ДУМКУ, ПРИТАМАННІ ПРЕЗИДЕНТУ! (Можна було назвати кілька якостей).

— демократичність — 39 відсотків
— вміння швидко орієнтуватися в складних ситуаціях — 39 відсотків.
— рішучість — 19 відсотків
— ерудиція — 17 відсотків
— почуття гумору — 17 відсотків.

КОМУ З ПЕРЕЛІЧЕНИХ ПОЛІТИЧНИХ ЛІДЕРІВ ВИ СИМПАТИЗУЄТЕ! (Можна було дати кілька відповідей).

Л. Кравчуку — 75 відсотків.
Н. Назарбаєву — 18,5 відсотка.
Б. Єльцину — 13 відсотків.
С. Шушкевичу — 7 відсотків.
В. Фокіну — 4,5 відсотка.

* В опитуванні взяли участь: 39,5 відсотка чоловіків, 60,5 відсотка жінок. За віком: до 20 років — 5 відсотків, 20—29 років — 16, 30—39 років — 20, 40—49 років — 23,5, 50—59 років — 23,5, 60 і старші — 12. З освітою: вищою, незакінченою вищою — 43,5 відсотка, середньою, середньою спеціальною — 52 відсотки, незакінченою середньою — 4,5 відсотка.

Інеса ЛАНОВСЬКА.

Вірю!

Трудитися не покладаючи рук

Незалежну, квітучу Україну можна створити тільки працею, правдою і честю людей, які люблять її всім серцем. Я щиро бажаю їй добра, щоб всі жили у мирі і злагоді! Але треба ставати до праці і трудитися не покладаючи рук і таким чином зводити міцний економічний фундамент нашої незалежності. А наш Президент Леонід Кравчук — це справді урівноважений, мислячий, зрілий політик, який зможе організувати народ для побудови квітучої й незалежної держави.

В. СЛЄСАРЄВ.
Черкаси.

Флот належить Україні

Схвалюємо і підтримуємо позицію Президента Кравчука, міністра Морозова у справі розбудови Збройних Сил незалежної України. Вимагаємо припинити галас навколо Чорноморського флоту деяких кіл Росії, що намагаються розпалити національну ворожнечу серед народу України. Чорноморський флот по праву належить народові незалежної України.

Телеграмою
М. Литвиненко, Д. Дімов — всього 83 підписи.
Херсон.

Заощадили б мільйони карбованців

Хочу сказати кілька слів про Леоніда Кравчука. Він своїми справами виправдав довір'я і депутатів, і всього народу. Розумний, спокійний, розсудливий, вдумливий, завжди вибирає єдино правильне рішення. На мою думку, це політик, який веде Україну до її відродження. І якби без референдуму депутати довірили йому пост Президента, то не потрібно було б витрачати мільйони карбованців на передвиборні баталії.

К. ТЕРЕЩЕНКО.
Київ.

ВИМАГАЄМО ПРИПИНИТИ НАПАДКИ!

Звернення до Президента Росії Б. Єльцина

Ми, працівники Знам'янського локомотивного депо Одеської залізниці, звертаємося до вас, Борисе Миколайовичу, і до всього російського народу з настійною вимогою — припинити шовіністичні нападки на Президента незалежної України. Він обраний багатонаціональним народом України і виражає його волю. Леонід Кравчук відстоює інтереси всіх національностей, які проживають в Україні, бо всі мають однакові права. Ми впевнені, що жоден росіянин, який проживає в Україні, не звертався до вас за захистом.

Нас турбує, що ваші газети, радіо, телебачення, а іноді й міністри, шановний Борисе Миколайовичу, такі, як пан Полторанін, дозволяють собі нечемні висловлювання на адресу нашого Президента. Висловлювання, які перейшли рамки якоїсь критики чи політичних дискусій.

Хіба дозволив би собі ваш міністр пан Полторанін говорити що-небудь подібне про Президента Америки або Франції? Звичайно, ні!

Україна стала незалежною державою, це повинні зрозуміти всі ваші пани міністри і такі, як Полторанін, теж! Народ України сам буде вирішувати, як йому жити, з ким дружити і що робити. А Президент, обраний народом, достойно виконує його волю.

Ми, працівники локомотивного депо всіх національностей, в тому числі і росіяни, вимагаємо припинити знущальні нападки на адресу Президента незалежної України, бо це не робить вам честі, шановний Борисе Миколайовичу.

За дорученням колективу П. Бабкін, Ю. Баранов, Г. Стрюченко — всього 42 підписи.

Хто є хто в українському бізнесі!

ТИМЧЕНКО ВІКТОР НАУМОВИЧ

Президент корпорації «Українська універсальна агропромислова біржа». Йому 53 роки, народився в Черкасах, одружений, має двох дітей.

Закінчив Одеський кредитно-економічний інститут (економіст), аспірантуру Київського інституту народного господарства (економіка і планування народного господарства), кандидат економічних наук, доцент Київського автодорожного інституту. Науковий інтерес — економіка і організація управління промисловими підприємствами АПК України. Автор близько сорока наукових робіт, п'яти навчальних посібників, двох винаходів в галузі ремонту сільськогосподарської техніки.

Працював кредитним інспектором відділення Держбанку в Києві, начальником планово-виробничого відділу, заступником директора Дарницького заводу по ремонту сільськогосподарської техніки, першим заступником генерального директора Республіканського виробничого об'єднання по ремонту і виробництву сільськогосподарської техніки, генеральним директором асоціації ремонтно-механічних заводів України «Агромашсистема».

На державній службі робота подобалась, бо намагався реалізувати себе як організатор виробництва. Коли такий інтерес вичерпався, почав шукати шляхів, щоб реалізувати свої можливості на терені підприємництва.

На початку минулого року народилася ідея створення корпорації «Украгропромбіржа». Шукав однодумців. У липні 1991 року обраний президентом цієї корпорації, яка об'єднала декілька десятків фермерських господарств, Селянську спілку України, великі структури сільськогосподарського машинобудування — Національну компанію «Сільгоспмашинобудування», одне з найбільших в Україні виробничих об'єднань «Ленінська кузня», концерн «Украгротехсервіс», асоціацію «Укравтотехобслуговування», низку українсько-німецьких спільних підприємств, приватні підприємницькі фірми «Декор-2», «Борей», «Агрокомплекс», «Рубін» тощо.

Основні напрями діяльності «Украгропромбіржі» — це еквівалентний обмін сільськогосподарської продукції на вироби, необхідні для розвитку села, одержання технологій вирощування й переробки всіх видів сільськогосподарської продукції, її збереження, виготовлення необхідного обладнання, накопичення ноу-хау, створення фермерських господарств і агроколеджа для дітей фермерів, приватизація вищої сільськогосподарської освіти, створення ринку цінних паперів АПК. Тому як керівник такої фірми Віктор Наумович передусім цікавиться зв'язками з діловими людьми з республік колишнього СРСР і зарубіжних країн для організації виробництва засобів захисту рослин, обладнання для переробки, упакування і зберігання продукції села, посіву й вирощування сільськогосподарської продукції, обслуговування тваринництва, комплексного ведення фермерського господарства тощо. «Украгропромбіржа» зареєстрована як учасник зовнішньоекономічних зв'язків, має представництво в Берліні.

В. Тимченко вважає, що нині складаються об'єктивні умови, які дають можливість Україні стати центром міждержавної і світової торгівлі сільськогосподарською продукцією. Цьому сприяють потужна сировинна база, вигідне географічне положення, розвинута мережа транспортних комунікацій, особливо в системі АПК, високий інтелектуальний потенціал, підтримка західного бізнесу.

На його думку, податкова система в Україні має будуватися у вигляді податків на прибутки. А держава та її управлінські структури мають тільки координувати діяльність підприємницьких структур, видавати експертні оцінки і рекомендації на основі чіткої законодавчої системи.

— Необхідно створювати у Верховній Раді легальне підприємницьке лобі, — говорить В. Тимченко, — вчитися самим і вчити законодавців.

Кредо в бізнесі: підприємницька порядність, яка реально відображає діяльність фірми.

— Прикладів для наслідування в бізнесі не шукаю,— додає він.— Наша ірраціональна економіка вимагає створювати їх заново.

Ось дані з візитки В. Тимченка для тих, кого зацікавила його доля та бізнес.

252152, Київ, вул. Визволителів, 3. Корпорація «Украгропромбіржа». Тел. (044) 543-95-11, 543-96-69, факс: (044) 543-95-11.

Ведучий рубрики журналіст
Юрій КОРНЄВ.

НАОЧНИЙ МОНОПОЛІЗМ

Прокуратура наводить факти, а тенденція залишається...

Відомо, що держава в особі відомств залишається дотепер монополістом у багатьох галузях народного господарства. Зокрема в енергопостачанні. Отже, директоре підприємства, якщо хочеш мати, скажімо, електроенергії відповідно до потреб виробництва — розраховуйся натурально. Перевірками, проведеними в Закарпатській, Рівненській областях та Києві, встановлено, що багато енергопостачальних підприємств при укладенні договорів нав'язували споживачам кабальні умови. За відпуск додаткової електроенергії (а інколи й за лімітну поставку) від підприємств, колгоспів та організацій вимагали продуктів харчування, будматеріалів, меблів, тобто намагалися вилучити ці товари з ринкових фондів.

Скажімо, Київська кабельна мережа незаконно передбачила у договорах прямі натуральні поставки поліетиленової плівки, виготовлення столярних виробів, обслуговування своїх працівників м'ясопродуктами, овочами, одягом тощо. Об'єднання «Київенерго», до якого належить кабельна мережа, й собі вибиває у такий спосіб дещо: будматеріали у великій кількості, 50 екскаваторів, 6 ліфтів тощо.

У меблевиків Закарпаття електропостачальники розживаються, звісно, меблями, з Виноградівського заводу пластмасових сантехвиробів стягують 10 тисяч погонних метрів труб, зливні бачки і водопровідні крани. Якщо підприємство-споживач відмовиться — йому ж гірше буде: не більш як 70 відсотків електроенергії від потреби — це все, на що можна розраховувати...

Газопостачальні підприємства теж добрі. Так, Свалявське газове господарство Закарпатської області зажадало з клієнтів «для колективу» (41 працюючий)... щоб ви думали? — 5 тонн кави і 25 тонн кондвиробів!

З вищенаведеними порушеннями прокурори борються: в арбітражній і народні суди вчинено майже ... позовів про визнання недійсними ... даткових умов договорів, всі позови задоволено. Керівникам підприємств, що уклали незаконні угоди, винесено 60 приписів з вимогою ці договори анулювати. Кілька службових осіб застережено. І як результат не допущено вилучення із споживчого ринку товарів на суму 1,3 мільйона карбованців.

Михайло ПЕЛИХ,
перший заступник начальника управління Прокуратури України з нагляду за виконанням законів у соціально-економічній сфері, старший радник юстиції.

Коментар відділу економіки. Звісна річ, порушувати закон нікому не дозволено. Отже, й вимагати за свої послуги якихось додаткових натуральних поставок. Проте спробуйте поставити себе на місце працівників тих самих електропостачальних підприємств: звідки ж їм ще взяти продукти харчування? В магазинах, самі знаєте, що коїться... Тож своїм директорам робітники, які одержують м'ясний пайок, тільки дякують...

А щодо підприємств, які розраховуються за газ та електроенергію власною продукцією, то, мабуть, і вони за свої, скажімо, меблі карбованці одержати не прагнуть. Іншими словами, бартер живе й житиме, доки «загальний еквівалент» — гроші — не почнуть виконувати свої ринкові функції. А ось цього приписом прокурора не зробити...

МІЛЬЙОНЕРОМ БУТИ НЕ МОДНО

Ділове життя Харкова останнім часом помітно пожвавилося. Промисловий та науковий центр України викликає неабиякий інтерес бізнесменів США, Західної Європи, інших держав світу. Нещодавно відбулися з'їзд брокерів України, з'їзд брокерів республік колишнього Союзу, нарада мінбіржової спілки. Механізми ринкової економіки хоч і поводі, але вже почали працювати. Чи не основна надія в майбутньому економічному житті України покладається саме на біржі.

Та чи готові сьогодні наші біржі, барометри ділового життя, виконати свою роль, оздоровити економіку, провести кардинальну перебудову не тільки економічних зв'язків, а й нашого мислення, свідомості? Висловити свою точку зору на цю проблему наш власний кореспондент попросив віце-президента Української біржової спілки Захара БРУКА.

— Ми сьогодні багато говоримо про біржі, але майже не згадуємо про біржову культуру. А саме на цьому, на мій погляд, базується ринок, якого так хочемо і водночас боїмося. Не опанувавши біржі — а це не тільки відновлення втраченої честі купця, промисловця, а й комфортабельні приміщення, інформаційні системи, супутниковий зв'язок, оргтехніка тощо,— нема сенсу вести розмови про перехід до ринкової економіки.

Нині вже більшість бірж має достатньо коштів, щоб значно поліпшити своє матеріальне становище. Але далеко не всі цього прагнуть. Хоч як не парадоксально, кошти йдуть на підприємницьку діяльність, що зовсім не властиво для біржі. Це ненормальне явище. Біржам необхідно одержувати лише такі прибутки, яких вистачало б на утримання працівників, на розвиток інформаційних систем. Комерційна діяльність — це суперечність між біржею і брокерами, це вже — торговий дім, комерційний центр, маклерська контора, але не біржа. І, на жаль, на Україні ця негативна практика особливо поширена. Із сотні вже створених бірж, повноцінними намагаються бути не більш як десять. Але сьогодні поширена думка: буде створено багато бірж — автоматично з'явиться багато товарів. Є навіть гасла на зразок: «Тільки біржі врятують нас від голоду!» Це хибна думка. Жодна біржа ринок не насить і його не створить. Біржа може лише забезпечити умови для культурної цивілізованої торгівлі.

Звичайно, різні біржові структури мають право на існування. Їх повинно бути рівно стільки, щоб існувала конкуренція. Але щодо бірж, то конкуренція для них шкідлива.

— **За останні місяці в економіці України помітно різкий спад. Чи під силу біржам зупинити споживання до тієї межі, за якою вже тільки крах і хаос?**

— По-перше, потрібно негайно прийняти програму розвитку ринкових структур. А по-друге, необхідно якнайшвидше розв'язати собі руки, повірити, нарешті, що й ми — чесні та порядні громадяни, готові вести бартерний обмін товарами з тисяч найменувань, а не з трьох-п'яти, як це робиться сьогодні.

Коли ми говоримо про створення якихось нових структур, то повинні усвідомлювати, що самого державного бажання тут замало. Потрібне бажання людей, які можуть розраховувати в майбутньому на особисту вигоду. Ініціатива не з'явиться доти, доки підприємець не буде впевнений, що він за свої старання одержить неабияку винагороду. У нас чомусь бути мільйонером ще не модно, навіть страшно...

Микола КОСИЙ,
власний кореспондент
«Голосу України».
Харків.

КОМУ ХОДИТИ В КОСТЮМІ

Ціни — на світовому рівні

Багато років ношу костюми, пошиті на Луцькій швейній фабриці. Добротні й дешеві... Ой, щось не те сказав. Коли років зо два тому чоловічий костюм коштував 125 карбованців, в минулому — 275, то нині — 1500 купонів. Яка вже тут дешевизна! Кажуть, найближчим часом його ціна підніметься до трьох тисяч... Невже правда?

— На жаль,— без оптимізму відповідала директор Луцького виробничо-торгового об'єднання «Волинь» **Алла ТОМАШУК**,— це за умови, що ми будемо їх шити. Бо сьогодні працюємо на тих тканинах, що залишилися із запасів минулого року.

— **Але ж у Луцьку є своє виробничо-торговельне шовкове об'єднання, в цехах якого виробляють потрібні швейникам тканини...**

— Те, що дає нам місцеве підприємство,— крапля в морі. З Луцького шовкового об'єднання в цьому році ми маємо одержати 300 тисяч, а з Чернігова — 50 тисяч погонних метрів тканин. Для виконання виробничої програми нам треба 1 мільйон погонних метрів костюмної тканини.

— **А як ви жили і працювали в минулі роки?**

— Як усі — по команді. За нас думали в міністерствах та різних відомствах, надсилаючи рознарядки, де і що брати. В основному тканини ми одержували з багатьох підприємств Росії, Мінська і Каунаса. З деякими комбінатами Свердловська, Тюмені, Твері та Іванова на рік уже укладені угоди на 1992 рік. Але й тільки. Ми ще не одержали жодного метра тканини. І дуже неясна перспектива.

— **Погоджуюсь, що проблем багато, не все залежить від вас. Але костюм — це не розкіш... Тільки як його купити за три тисячі купонів?**

— Я теж такої думки. Але нашої вини в цьому немає. Тканини подорожчали не в 5—6 разів, а в 20—30 і більше. От і виходить, що чоловічі штани тепер коштуватимуть від 400 до 600, дитячі костюмчики — від 500 до 1500 карбованців. А точніше — купонів.

— **Алло Сергіївно, уявімо, що маєте тканини, пошиєте костюми. Але що буде, коли їх не купуватимуть?**

— Моя думка: в ціноутворенні наш уряд має бути реалістичнішим. За тієї бідності, в якій живуть люди, не можна відпускати ціни, як кому заманеться. Та якщо ми все-таки пошиємо костюми, а їх не купуватимуть, то знайдемо ринок збуту за кордоном. Їх охоче візьмуть Польща й Угорщина.

Вів розмову
Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент
«Голосу України».
Луцьк.

Отже, Олександра Ткаченка пішли... Посаду міністра сільського господарства і продовольства України обійняв Василь Ткачук. Змінилось не лише прізвище і людина, змінилась епоха в керівництві. Замість комуніста-ортодокса за штурвал українського села став реформатор, демократ, симпатик приватної власності. Він показав, як можна поставити справу, довів, що можна працювати на користь собі і людям, піднявши «рідну» агрофірму «Прут»...

Але наша система довела й таке: йдуть і приходять нові міністри, а могутній Апарат залишається. Чи зможе Василь Ткачук зламати його опір, відправити на пенсію ключових гравців колишньої команди? Вірніше, чи дасть йому це зробити Кабінет міністрів і парламент України? Адже не секрет, що його призначення дехто з депутатів-аграрників зустрів «у багнети». Правда, і це лишень один бік справи. Інший — в страшному опорі, який чиниться реформам на місцях. Аграрна бюрократія не збирається віддавати владу на перше ж прохання, навіть «згори»...

Зрештою, владу не просять, її беруть. І потім, ніхто не знає, яку роль відіграють «намісники» Президента на місцях. До речі, за посади останніх у провінції вже почалася боротьба не менш гаряча, ніж битви за хліб. І насамкінець. Дотепер Ткачук заявив про себе, як будівничий. На початку йому, мабуть, доведеться стати руйнівником найбільш консервативних структур. Чи під силу йому така ноша?

Щодо нас, то ми віримо в цю людину, міністра, зичимо здоров'я і сподіваємося на успішну аграрну реформу.

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Відставка

«НЕ ЧАС ПЕРЕПРЯГАТИ КОНЕЙ...»

Олександр Ткаченко ще сидів у міністерському, але вже не «своєму» кріслі. Чисто по-людськи можна зрозуміти стан душі екс-міністра, який вийшов на роботу тільки для того, щоб передати справи. Саме тому я вдячний Олександрові Миколайовичу за це інтерв'ю.

— Механізм агропромислового комплексу дуже складний. Управляти ним сьогодні за існуючої розбалансованості економіки не так просто. І яка б нова людина не опинилася в цій ситуації, я думаю, що вона просто не встигне вникнути в стан речей. Таким чином, сам процес якоюсь мірою пущений на самоплив, а це користі не принесе. Думаю, що таке рішення тільки внесло смуту в ряди села...

— Олександре Миколайовичу, якщо не секрет, як ви бачите свою подальшу долю, чим займатиметесь тепер?

— Я два роки не був у відпустці. Хочу трохи відпочити, розібратися в ситуації, а потім подумати, де застосувати свої знання, досвід, щоб приносити якусь користь людям. Мені всього 52 роки, і я хочу ще попрацювати. Якщо щось запропонують — піду, не запропонують — ну що ж...

— Останнім часом більше йшлося про Ткаченка-політика, ніж про Ткаченка-міністра. Адже вас вважають одним з організаторів і лідерів соціалістичної партії...

— Хто б не приходив до влади, яка б партія, який рух,— продовольче питання буде вирішальним. Воно буде тим критерієм, який визначатиме рівень влади, рівень уряду, його компетенцію. Наступне питання — товари народного вжитку. Це ті підходи, які я визначав і в своїй передвиборній кампанії... Я сподівався, що моя позиція, яку підтримали селяни, ляже в основу аграрної політики, аграрної реформи, але сьогодні бачу, що все пішло іншим руслом. І так, як воно робиться,— користі не принесе. Хотів би я помилитися...

— Якщо говорити про аграрну реформу, чи, даруйте, про її відсутність в Україні, то багато хто у цьому завдячує саме вам...

— Коли мені виставили претензії, що Ткаченко в якійсь мірі торпедує чи гальмує процес земельної реформи, то це величезна помилка тих, хто це сказав і їх нерозуміння самого Земельного кодексу. Ми приймали Земельний кодекс у 1991 році. Та коли з початку 1992 року ми ввійшли в ринкові відносини, не підготувавши закони про роздержавлення та приватизацію, то не тільки Земельний кодекс, а й усі інші аграрні закони пішли у небуття. Все треба переробляти спочатку. Тому я переконаний, що приймати новий варіант Земельного кодексу без його обговорення на селі, в низах ми не маємо морального права. Я вважав і вважаю тепер, що сьогодні земля не може бути товаром. До цього ми ще не доросли...

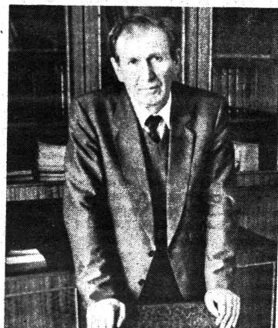
— І, насамкінець, що хотів би побажати людям Олександр Ткаченко, можливо, не як політик чи міністр?..

— Що я можу побажати? В цій складній економічній ситуації, насамперед, не втрачати здорового глузду. Це сьогодні — головне! Я вірю, що весь цей хаос минеться, і селяни ще відіграють основну роль у стабілізації і економічної, і політичної ситуації в суспільстві. Вони завжди були і залишаються мудрими. Це ті люди, яким завжди варто у пояс вклонитися.

Призначення

«ЛОЖКУ МЕДУ — В БОЧКУ ДЬОГТЮ»

...прокоментував один з моїх колег нове призначення міністром сільського господарства та продовольства України Василя Ткачука. Нехай то буде жарт. Та Указ Президента України від 29 лютого 1992 року, справді, став сенсацією. Вперше керівником одного з найбільших міністерств аграрної України призначено не апаратника (байдуже — якого рівня), а господарника — голову відомої агрофірми «Прут».

Ткачук приїхав до Києва, залишивши вдома сім'ю, всі свої справи і проблеми агрофірми. «Навіть кабінет не закрив, все так і стоїть...» До роботи приступив наступного дня після призначення, тимчасово розмістився в кабінеті заступника міністра. Живе в готелі. Знаючи Василя Михайловича не перший рік, розумію — вимагати чи просити для себе побутових умов він не буде.

«Для мене на часі головне — чимшвидше ввійти в курс справ, розібратися в ситуації. Оце сиджу, вникаю, питаю, раджуся. Часу не вистачає катастрофічно». І все ж міністр у свій перший робочий день погодився на невелике інтерв'ю для читачів «Голосу України».

— Василю Михайловичу, ми давнимдавно задекларували проведення земельної реформи, до сьогодні її не розпочавши. Надворі весна 1992 року, а серйозної концепції аграрної політики України ще ніхто не чув. Разом з тим стало не просто «модним», а навіть традиційним критикувати наш Кабінет міністрів. І, як на мене, треба мати неабияку мужність, щоб у такій ситуації погодитися на цю посаду...

— Я далеко не одразу погодився, думав, зважував... Але, як я розумію, не для того вирішили мені цей пост довірити, щоб я відмовився. Все своє життя я хотів щось зробити для простих, «маленьких» людей. І, врешті, вже багато років саме цим і переймаюся. Я добре знаю «низи». Знаю, що потрібно колгоспу, агрофірмі, фермеру. І, думаю, мені легше буде вирішити, як допомогти їм звідси, з рівня міністерства...

— До речі, якщо не секрет, пропозиція була з Кабінету міністрів, чи з апарату Президента України?

— Як мені сказали, одночасно і від Президента, і від Прем'єр-міністра.

— Василю Михайловичу, ваше призначення далеко неоднозначно сприйнялося в Кабінеті міністрів і у Верховній Раді України...

— Мене більше хвилює, як сприйняли це призначення на місцях. Так би мовити, підтримка знизу — це для мене сьогодні головне. А на часі я знайомлюся, правда, більше по телефону, з міністрами, з науковцями, дуже хочу зустрітися з депутатами-аграрниками. І я не відчув якогось «холоду» у ставленні до мене, навпаки, знаходжу розуміння і доброзичливість. Авторитет тут, нагорі, на мою думку, — справа часу...

— Ви жодного дня до цього не працювали в апараті. Чи не хвилює вас брак досвіду саме апаратної роботи?

— А може, воно й добре, що я чогось не знаю. Не буду зайвий раз оглядатися... А взагалі, мене вже з першого дня втягують у щось таке, чим, на мою думку, я б не мав перейматися. І складається перше враження, що не завжди і не зовсім тим, чим треба, займається міністерство.

Я далекий від думки, що мені одразу вдасться радикально повернути аграрну політику України. Але переконаний і буду настоювати на тому, щоб і міністерство, і всі служби, які причетні до села, повернулися своїми діями до виробничника. Сьогодні ми повинні робити все можливе, щоб підняти сільськогосподарське виробництво. Натомість всі тільки сперечаються. Одні доводять, які погані колгоспи, інші — безперспективність фермерства. Але ніхто не надає ніякої підтримки, не сприяє ні тим, ні іншим. Особливо це стосується місцевого керівництва. Вважаю, що ми кожному маємо дати шанс і аж тоді вирішувати — хто вписується, а хто ні в процес реформи...

— Є такий вислів: «Короля играет свита». І далеко не все залежатиме тільки від міністра...

— Саме тому свій перший робочий день я розпочав з невеликої наради. Запрошую до себе і вислуховую керівників служб. Радію, якщо чиїсь думки збігаються з моїми. Звичайно, хтось бачить все зовсім по-іншому, і комусь, можливо, навіть доведеться піти. Але якщо ви думаєте, що за мною тягнеться цілий «шлейф» однодумців, то такого поки що немає.

— Василю Михайловичу, і цьогорічну сівбу ми розпочали при тому ж колгоспно-радгоспному ладі. Це треба визнати як факт. Як, на вашу думку, розвиватимуться події далі, які перспективи нашого села?

— Я не думаю, що сьогодні варто роздавати землю абикому, тільки щоб роздати... Звичайно, першочергове нині — це посівна. Від неї залежатиме наше майбутнє і майбутнє нашої держави. А поділити, як мені здається, можна і засіяну землю. Тільки не кидаючись у крайнощі і не кваплячись, бо наробити дурниць дуже легко...

Головне, що, здається, вже зрозуміли на всіх рівнях: якщо ми не виховаємо сьогодні господаря чи, як у нас кажуть, газду, діла не буде. Тільки справжній господар на селі зможе підняти наше занедбане до краю господарство.

ЩО ПОСІЄШ, ТЕ Й ПОЖНЕШ!

Волинська область. У скрутній ситуації опинилися напередодні нинішньої посівної хлібороби Рожищенського району. Нестача запасних частин, значне подорожчання їх і всієї сільськогосподарської техніки несприятливо позначилися на організації ремонтних робіт, підготовці сільгоспзнаряддя до посівної, поточному й капітальному ремонті тракторів, багато з яких в колишні часи вже списали б. Не радує і загальний настрій селян. Ще б пак, трактор нині обходиться господарству в півмільйона, малий трактор — також добрячу сотню тисяч карбованців, значно подорожчали паливно-мастильні матеріали... Звідси зросли й нинішні ціни на сільгосппродукти...

Та на вулиці весна! І журитися ніколи. Що посієш, те й пожнеш. Вдихнули місцеві умільці в пошарпані двигуни життя, відреставрували старі вузли й деталі. І в більшості господарств ожили тракторні двори, повеселішали обличчя людей. Готові до посівної трудівники колгоспу імені Ватутіна: в порядку все сільськогосподарське знаряддя — сівалки, культиватори, плуги, трактори. А роботи хліборобам належить зробити немало — зернові висіяти на площі 730 гектарів, картоплі — на двохстах. Значно збільшаться в цьому році й посіви цукрового і кормового буряка, зеленого горошку, овочів.

На знімку: бригадир Олексій Шваркоп оглядає техніку з механізаторами Леонідом Марчуком та Олександром Мухою.

Фото Валентина БЄЛОВА.

Бомби падали на всіх... А воювали — фронтовики!

«Були ми хлопчаками на війні», «Зніміть з них чорні сорочки», «Ходили хлопці на міни» — в цих та інших публікаціях «Голосу України» наші читачі вели мову про долю колишніх військовослужбовців призову 1944 року, які обслуговували діючу армію, але безпосередньої участі в боях не брали. Їх і досі не визнано учасниками Великої Вітчизняної війни.

Листи на цю тему продовжують надходити до газети. Причому нерідко з полярними думками. У колективному листі киян В. Милова, Є. Кузьмичова, П. Мельничука, Т. Ткачука, Г. Горбунова, Г. Доценка, який вони надіслали до Президії Верховної Ради України і до нашої газети, ставиться категорична вимога: визнати їх учасниками Великої Вітчизняної війни й надати відповідні пільги. Хоч жоден з них в атаки не ходив.

А ось що пише від імені своїх бойових побратимів голова ради ветеранів війни і праці Миколаївського науково-виробничого об'єднання «Машпроект» А. Балакалов:

«Ми, фронтовики Великої Вітчизняної, категорично проти того, щоб військовослужбовців 1927 року народження, яких призивали в армію в грудні 1944 року і які не брали участі в боях, а служили за сотні, а то й тисячі кілометрів у тилу, визнавати учасниками війни. Це було б нонсенсом, неповагою до тих, хто йшов на смерть в ім'я захисту Вітчизни».

Редакція попросила голову постійної Комісії Верховної Ради України з питань ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів М. НАУМЕНКА прокоментувати такі листи читачів, висловити думку Комісії з цього питання.

— Ось у мене на столі три стоси листів на цю ж тему, — каже Микола Вікторович. — І теж різнобій думок, пропозицій. Комісія їх уважно вивчає, аналізує.

Якщо говорити узагальнено, то картина така.

Сьогодні в Україні мешкає близько 300 тисяч колишніх призовників 1944 року. Майже половина з них брала безпосередню участь у боях з німецько - фашистськими загарбниками. Ці ветерани мають посвідчення учасників Великої Вітчизняної і користуються відповідними пільгами. А як бути з тими, хто служив у тилу? Чи правомірно прирівнювати їх до фронтовиків? З цього приводу Комісія запросила думку всіх обласних військових комісаріатів України. Переважна більшість з них — Донецький, Запорізький, Івано-Франківський, Львівський, Одеський, Хмельницький, Черкаський, Чернігівський, Київський міський і ряд інших висловилися однозначно: ні, неправомірно! Інша річ, зазначалося в рекомендаціях деяких військкоматів, ввести додатково певне моральне і матеріальне заохочення як для тих, хто в роки війни служив у тилу, так і для трудівників тилу, які своєю працею на заводах і фабриках, на колгоспних ланах, як тоді було заведено говорити, «кували перемогу». Думаю, тут є раціональне зерно. Воєнної пори бомби падали на всіх — і на солдата, і на мирну жінку, яка стояла за верстатом на фабриці чи сапала колгоспну ниву. А воювали — фронтовики!

Враховуючи ці рекомендації, а також думки громадськості, зокрема і висловлені в пресі, Комісія дійшла висновку, щоб у проекті Закону України про статус ветеранів війни, праці і Збройних Сил, який тепер готується, визначити дві категорії ветеранів Великої Вітчизняної війни — учасників бойових дій і учасників війни. До першої віднести всіх фронтовиків, а до другої тих військовослужбовців, хто не був на фронті, а також трударів тилу — робітників, колгоспників, спеціалістів, котрі з першого і до останнього дня війни працювали на потреби фронту, на забезпечення перемоги. Відповідно визначити й пільги.

Проект цього Закону вже пройшов перше читання у Кабінеті міністрів. Тепер доопрацьовується. Передбачаємо, що на початку квітня він буде винесений на розгляд Верховної Ради. Остаточне рішення — за депутатами.

Вів бесіду
Володимир ЧЕРКАС.

«ПОВИТУХА» З КДБ

Сумлінно виконувала свої «обов'язки» під час народження осередку Руху в Ковелі

КОЛИ наш прапор, наче опальний принц, з'являвся на люди тільки волею мітингуючого натовпу, а словом «Рух» лякали дітей не лише в Донбасі, а й на Поділлі, у Ковелі група ентузіастів рішуче взялася за національне пробудження своїх земляків. На свідомість «били» створенням осередків Руху, Національної партії, мітингами під синьо-жовтими знаменами і «крамольними» гаслами: «Геть КПРС і КДБ». Ковельчани знали своїх героїв. Знали і голову координаційної ради Руху Сергія Сільчука, і голову західного осередку району Тамару Юхимову — лідери не ховалися у підпіллі: без них не обходилася жодна політична імпреза, пропагандистські мандрівки в інші райони волинського краю, представницькі виїзди до Києва і Вільнюса.

І ось наш «принц у вигнанні» посів законне місце в Українській державі. Із списку противників Руху зникла горезвісна абревіатура «КПРС», а на зміну «знаменитому» КДБ прийшла Служба національної безпеки.

— До її функцій не повинен входити тотальний, суто ідеологічний та політичний нагляд чи контроль за громадянами, як це мало місце в минулому, — визначив голова СНБУ Є. Марчук, подаючи на розгляд парламенту законопроект про підвідомчу йому службу.

«Минуле» відразу ж проілюстрував депутат Поровський: пославшись на свідчення Тамари Юхимової та Сергія Сільчука, він заявив, що агенти КДБ проникли в структури Руху й обійняли там відповідні посади. Очевидно, свідчення ковельців не були голослівними: вони базувалися не на підозрі — на достовірних фактах. Агентами КДБ були самі... Юхимова і Сільчук.

Більше того, «сексоти-націоналісти» за сумісництвом займалися ще й третьою роботою — наркобізнесом. За їх свідченням, також за вказівкою КДБ.

Сенсаційна заява про зв'язок кадебістів з наркомафією викликала широкий резонанс в Україні і за її межами: зарубіжні газети та радіо «Свобода» передали цю новину із звичною оперативністю. Однак суд, відкрите засідання якого закінчилося цими днями в Ковелі, спростував наведені Юхимовою та Сільчуком факти єднання органів державної безпеки з наркомафією: макові справи, за його рішенням, — імпровізація самих авторів заяви. За судовим вироком Сергій Сільчук на дев'ять років позбавлений волі, а Тамара Юхимова... Втім, неволя «принцесі макуш» вже не загрожує: зашморг звільнив її від тюремних поневірянь — Тамару знайшли повішеною на паску її ж пальта прямо в камері. Спеціалісти констатували самогубство, хоча в багатьох, хто знайомий з цією справою, не такий «оптимістичний» погляд на смерть 29-річної жінки.

Напередодні відкриття судового засідання нам вдалося побувати вдома в Тамари Юхимової й одержати інформацію з «першоджерела». По суті, це було останнє її інтерв'ю. Відкидаючи наркобізнесову тему (про це ми розповімо окремо), подаємо факти, не спростовані ні в судовому порядку, ні співробітниками СНБ.

Тамара Юхимова працювала у військовій частині — в секретному відділі. Це легальна частина її службової кар'єри. Нелегальна була ще секретнішою, ніж офіційна, — прапорщик Юхимова працювала на контррозвідку. Завдання одержувала безпосередньо від начальника особового відділу армії. Згідно з ними «секретниця в квадраті» збирала компромат на військовослужбовців та «цікавилася» цивільними, які підозріло крутилися біля військових частин, як-от член «Пам'яті» Х., котрий навіть одружився на Тамариній колезі.

Протягом дев'ятирічної служби Юхимова змінила багато частин, аж нарешті потрапила в рідні місця — на Волинь. В частині було три вільних квартири, одна з яких, за ідеєю, мала б належати їй, але вперто «не давалася» в руки. Добиваючись житла, Тамара глибоко копнула військове господарство і зрозуміла, що тут компромату — хоч на десять контррозвідок. Прикриваючись конверсією, командири кинулись штурмувати фінансові «висоти» і не зазнали при цьому жодної поразки. Про невійськові перемоги військових Юхимова справно інформувала керівництво — скільки грошей клали командири в свої кишені, як списували майно, зокрема труби, як одержували незаслужені нагороди. Кілька комісій із штабу Прикарпатського військового округу перевірки проводили поверхово, схоже, що заповзятливий інформатор своїми донесеннями докучала і тим, що крали, і тим, що змушені були реагувати. Службові поневіряння, які обсіли скаржницю, проігнорувало й керівництво контррозвідки. За три місяці Юхимовій оголосили 15 дисциплінарних стягнень і врешті-решт звільнили за дискредитацію звання прапорщика. Військова мафія, вважала Тамара, пронизала всі армійські структури, а сама вона в наївному прагненні вивести злочинців на чисту воду, нагадувала одного в полі воїна. На жаль, не за Дольд-Михайликом.

Вигнаному з війська агентові доручають і цивільну роботу. Її передають КДБ. Тамара одержала завдання стати довіреною особою народного депутата України і зайнятись активною рухівською роботою. Ось тоді й почався «націоналістичний» етап її діяльності.

Рух у Ковелі (втім, як і всюди) народжувався в муках. У його діяльності не було чіткої лінії. Крім людей розумних, які по-справжньому вболівали за національну ідею, до нього ввійшли «борці» з примітивними поглядами, закомплексовані на власних життєвих невдачах і тепер готові одержати сатисфакцію через... вияв «патріотизму». Звідси — неконкретність і примітивність самого Руху. Плюс допомога КДБ, який через своїх агентів «підправляв» діяльність не тільки місцевого рухівського осередку, а й «Просвіти» та національних політичних партій. До речі, саме Юхимова була активним ініціатором створення осередків Національної — однієї з найрадикальніших — партій.

До своєї діяльності агента-нелегала Тамара ставилася без особливих застережень. Навпаки, вважала її корисною Батьківщині — стереотип «розвідника», прищеплений у нашій свідомості, давав підстави навіть пишатися своєю роллю. Але «рухівський» період дав серйозний привід для роздумів. Принаймні так стверджувала в нашій останній розмові сама Юхимова. Ні, навіть сама собі вона більше не нагадувала Штірліца.

Прощаючись, ми запитали в Тамари Миколаївни, чи вірить вона в зміни, які відбулися в «конторі» її вчорашніх шефів.

— Про що ви кажете? — здивувалася вона. — Подивіться, хто нині працює в Ковельській чи Волинській СНБ, які можуть бути зміни в психології цих людей? Можливо, хтось молодий прийшов — з тими іншa справа. Решта просто залишилася працювати в будинку, на якому поміняли вивіску. Потрібен час і нові люди.

Богдан БЕРЕКЕТА,
Людмила КОХАНЕЦЬ,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».

P. S. Прокоментувати свідчення агентів КДБ Т. Юхимової та С. Сільчука ми попросили в СНБ України. В одному з наступних номерів плануємо надрукувати одержаний коментар, як і матеріал із згаданого судового засідання.

Ситуація

ТА ХІБА ЦЕ ЗЛОЧИН?

Не тримаються літери купи. Йому важко писати. Зібравши всі сили, затиснувши нерви в кулак, він бере в зуби фломастер і виводить слово за словом. З них народжуються речення, а через кілька днів — лист. Їх написано багато. І майже всі вони — до бюрократів різних рівнів. Досі Анатолій не отримав жодної відповіді. І від того ще сильніше болить серце.

У Піщанському АТП 10540 Анатолія Колісника пам'ятають дуже добре, адже хлопець був першокласним водієм, душею колективу. І в сім'ї в нього все ладилося, донька підростала... Але на 26-му році життя його спіткало горе. Пірнув якось у ставок — і вдарився об щось залізне й гостре. Відтак — спинномозкова травма. Невдовзі перша група інвалідності й повна нерухомість. До яких тільки лікарів не звертався, але безрезультатно. Так уже тягнеться понад десять років.

Нині Анатолій Колісник живе сам. У дружини нова сім'я. Тільки донечка Жанна частенько навідується до батька, щоб добрим словом розрадити, прибрати в кімнаті, з магазину харчів принести...

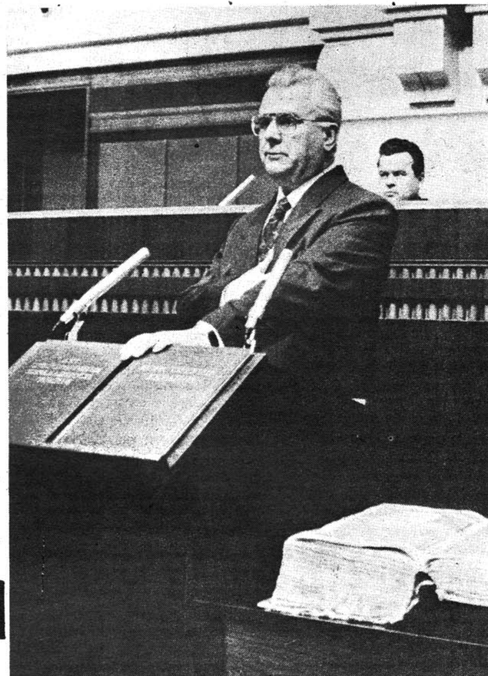
Дуже вдячний Анатолій доньці. Він хоче залишити їй про себе добру пам'ять у вигляді однокімнатної квартири, яку виділила йому Піщанська селищна Рада, а для цього треба прописати її в себе. Що ж тут протизаконного, антигуманного? Але батькове бажання так і залишається нездійсненним, бо селищна Рада відмовляє у проханні. Отримував тільки усні відповіді: то, мовляв, його донька ще неповнолітня, то має вона з іншою сім'єю (тобто, з колишньою дружиною Колісника). То, зрештою, не пропишемо її до батька тому, що він переслідує корисливу мету. Яку саме? А ту, що на випадок смерті батька — квартира дістанеться... доньці.

То хіба це злочин?

— Скільки мені жити лишилося — не знаю, — каже мені Анатолій. — Але про долю своєї доньки думаю і хвилююся. Легке життя їй навряд чи випаде. Отож хочу, щоб після моєї смерті хоч ця квартира їй залишилася. Щоб по чужих кутках не тулилася...

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Піщанка
Вінницької області.

ПЕРША НОТА ПЕРШОЇ ОКТАВИ

У колишній радянській армії був (можливо, й лишився ще — треба при нагоді запитати у маршала Шапошникова) своєрідний солдатський обряд, що називається «100 днів до наказу про дембель». Святкувався він, звісно, тільки раз на службу.

У цей день армійські «діди» стрижуться налисо і віддають свою ранкову порцію масла «молодим» солдатам.

Масло — заради майбутньої свободи — щось у цьому є хороше, їй-Богу!

Мушу попередити, що в цій притчі нема прямих паралелей зі 100 днями нашого Президента.

Насамперед тому, що він не належить до бійців, котрі йдуть, не дослуживши належного строку.

А ще — тому, що він, за характером своїм, не так то легко дасть себе постригти, і давно, ще до Першого грудня, зумів у цьому переконати як політиків, ближніх і дальніх, так і багатьох наших «дідів» і «молодих», політичних і аполітичних. А на це потрібно було куди більше часу — днів, місяців, років.

Ну, а щодо порції масла — тут усе куди складніше, ніж в армії, й навіть на базарі.

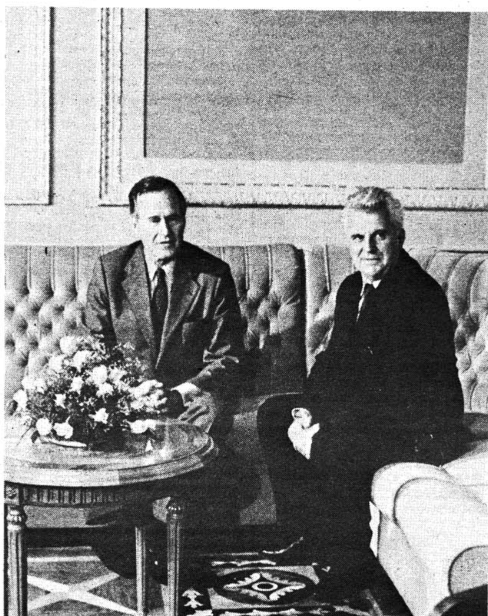
Є, правда, одна пряма паралель.

Це — Свобода. Та Свобода, до якої ми всі йдемо, і тут, зрештою, річ навіть не в Президентові, а в усіх нас. Сьогодні — ще не свято. Адже й ті, солдатські «100 днів», — ще не сама свобода, а тільки — «до»... Як перша нота в нотнім стані.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Актуальне інтерв'ю

БУДЕ НАФТА, БУДЕ ГАЗ

Скрутне, через відомі причини, становище з енергоносіями в Україні, звичайно, змусило нас шукати нові джерела їхніх надходжень. Але для багатьох підписання українсько-іранської угоди про постачання нафти й газу з Ірану стало несподіванкою. Чим був зумовлений саме такий варіант, роз'яснює Перший віце-прем'єр-міністр України Костянтин МАСИК.

— Наша республіка задовольняє свої щорічні потреби, скажімо, в газі на 80 відсотків за рахунок імпорту. 55 відсотків дає Росія, 25 давала Туркменія. Фактично, ми прив'язані до колишнього «союзного» джерела, що дає можливість проводити економічний шантаж, який уже відчувається. Наші й західні спеціалісти підрахували, якщо перекрити навіть найбільше джерело імпортного газу, то дефіцит енергії, приміром, у ФРН складатиме 6,7 відсотка, у Франції — 3,7, а в Україні — 31.

Тому одним із завдань проекту було забезпечення економічної незалежності України. Це не було спонтанне рішення. Його опрацювали кілька інститутів, схвалила Академія наук. Нарешті, ми підписали відповідну тристоронню угоду.

Але не можна сказати, що цим проектом ми виключаємо з майбутніх планів ту ж Росію. Слід лише додати, що за умови введення нею вільних цін на енергію, що відбудеться незабаром (до речі, це теж непередбачена зміна російської політики), ми фактично перейдемо на розрахунки за світовими цінами, тобто російські нафта й газ коштуватимуть майже однаково порівняно з іранськими. Тоді ми матимемо можливість вибирати дешевшу та якіснішу сировину.

— Як саме здійснюватиметься іранський проект? Коли почнеться його реалізація?

— Іранці вже мають газовий трубопровід до кордону з Азербайджаном. Ми створили українсько-ірансько-азербайджанську компанію, яка побудує цілу систему трубопроводів через Росію в Україну. 45 відсотків внеску — наші, така сама частка — Ірану, 10 відсотків — Азербайджану.

Цього року ми одержимо з Ірану три мільярди кубометрів газу й чотири мільйони тонн нафти. Більше такого об'єму Одеський нафтовий термінал прийняти не в змозі, а будівництво нового, розрахованого на 50 мільйонів тонн, в порту «Південний» лише вивчається.

Щодо початку реалізації проекту, то ми вже підписали міжбанківську угоду про розрахунки. Встановили жорсткі строки взаємопостачань. Треба ще укласти контракти з нашими підприємствами. Отже, угода почне діяти незабаром.

— Кажуть, в іранській нафті надто багато сірки, через що наші підприємства не зможуть її переробляти.

— Я не хімік, але керуюсь висновками наших фахівців. Іран має нафту важку — по 120 доларів за тонну, і легку — по 129 доларів. Наше право платити на дев'ять доларів більше і брати останню, чисту нафту. Вона не гірша, а краща від російської. Іранська сторона запевнила нас, що постачання здійснюватимуться за світовим рівнем якості.

— Чи має тристоронній проект подальші перспективи?

— Так. Договір, підкріплений взаємними гарантіями, розрахований на 15 років. Наступного року постачання іранського газу має збільшитися до 6—12 мільярдів кубічних метрів. А вже в 1995 році ми матимемо можливість пропускати через Україну 250 мільярдів кубічних метрів газу, споживаючи половину, а решту переганяючи в Європу, що дасть нам значні валютні надходження. Є держави, які, підкреслюю, дуже зацікавлені в такому проекті. Тому, якщо не вистачить власних сил, можемо розраховувати на кредити інших європейських країн.

Готується економічне обгрунтування будівництва нафтопроводу Іран — Україна. Якщо це буде справді вигідним, почнемо роботу. Внесок України в будівництво нафто- і газопроводів — труби і перекачувальні станції. Цим ми вже частково сплачуватимемо іранські енергоносії.

— Які є інші галузі можливого співробітництва з Іраном?

— Іранці запропонували нам узяти участь у реконструкції та розширенні Ісфаганського металургійного комбінату. Крім того іранське міністерство гірничодобувної та металургійної промисловості запросило у нас машини і обладнання на 350 мільйонів доларів. Це теж буде платою за газ і нафту.

Намічається плідне співробітництво в галузі перевезення вантажів, реконструкції доріг і морських портів в Ірані. Тобто встановлюємо міцні контакти.

— Дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провів Олексій ЄВСІКОВ.

Експрес-новини

Завершився тижневий візит до Німеччини колишнього Президента СРСР Горбачова. У виступі перед журналістами в Гамбурзі він заявив, що президенти Росії й України Єльцин і Кравчук зробили стратегічну помилку, бойкотувавши запропонований ним проект союзного договору.

* * *

Нарада з безпеки і співробітництва в Європі зібралася у Празі з метою приборкати кризу в Нагірному Карабасі. Про цю зустріч оголосив міністр закордонних справ Чехо-Словаччини Дінтебір у відповідь на заклик, з яким виступив на зустрічі Ради Північноатлантичного Співробітництва у Брюсселі глава МЗС ФРН Геншер.

* * *

Держсекретар США Бейкер і міністр закордонних справ Росії Козирєв зустрілися в Брюсселі для переговорів з питання скорочення озброєнь. Козирєв заявив, що Москва погодилася обговорити перспективу ліквідації ракет з касетними боєголовками.

* * *

Сполучені Штати визнають найближчим часом Словенію і Хорватію. У заяві адміністрації США вказується, що вони і ЄС координуватимуть визнання інших колишніх югославських республік. Питання про це розглядатиметься наступного місяця.

* * *

Рада Безпеки ООН розпочала обговорювати питання щодо недодержання Іраком резолюцій з припинення вогню в Перській затоці. Голова Ради Арія відкрив засідання доповіддю про порушення Іраком цих резолюцій. Передбачається, що Рада Безпеки не вдасться до будь-яких негайних дій. У свою чергу прем'єр-міністр Іраку Азіз закликав її зняти економічні санкції ООН проти його країни.

* * *

У Брюсселі зустрілися експерти з метою обговорити програми працевлаштування радянських фізиків-ядерників шляхом утворення наукового центру в СНД. Дводенні дебати експертів на тему створення міжнародного центру науки і техніки відкрили держсекретар США Бейкер, глава МЗС Португалії Піньеру (від імені ЄС) і представники Японії і Канади. Спроби припинити закупівлю устаткування й вербовку фахівців країнами третього світу, набули особливої актуальності після недавнього арешту в ФРН двох колишніх радянських громадян, які намагалися продати уран.

* * *

Триває офіційний візит до Бонна міністра закордонних справ КНР Ченя. Для встановлення тісніших зв'язків з Німеччиною, сказав на зустрічі з ним Федеральний канцлер Німеччини Коль, Пекін має повністю додержуватися прав людини. Чень зустрівся також із міністрами закордонних справ і фінансів Геншером і Вайгелем.

На зв'язку Варшава

СПЕКУЛЯЦІЇ НАВКОЛО УГОДИ

Нещодавно сейм Республіки Польща обговорював торговельну угоду з Україною, а саме продаж семи літаків Іл-62М, двигунів до них та запасних частин. Продавцем були Польські повітряні лінії «Льот». Коли авіалайнери відлетіли до України, в Польщі зчинився галас. Його «ініціаторами» були об'єднані в кооперативи тутешні льотчики, які сподівалися самі придбати у «Льота» ці машини майже задарма. Уряд України згідно з підписаним контрактом зобов'язався заплатити за літаки 15 мільйонів доларів. Частина коштів надійде вже у другій половині березня.

Напередодні в польських засобах масової інформації з'явилися матеріали, в яких йшлося про те, що нібито Україна — ненадійний партнер і не заплатить за товар. Такого роду «ідеї» прозвучали й у сеймі. Хоча більшість депутатів висловилася про, щонайменше, нетактовність таких спекуляцій.

Літаки, які придбала Україна, стояли без діла понад два роки. Охочих купити було багато, але за мізерні гроші. Україна ж запропонувала пристойну ціну. Тому вона тепер володарка семи машин.

Степан МІГУС.

ДОПОМОГЛА ОБ'ЄДНАТИСЬ

Вістки з діаспори

Історія заснування газети «Свобода» пов'язана з першими українськими поселеннями в Америці. Її засновником став сподвижник Андрія Шептицького греко-католицький священик Григорій Грушка. Сьогодні «Свобода» — загальноамериканська українська газета, а видає її наймасовіша організація наших земляків у США — Український Народний Союз. Пропонуємо вашій увазі інтерв'ю з редактором газети Зеноном СНИЛИКОМ.

— Пане Зеноне, вам можна позаздрити. Українську пресу лихоманить — скрута з папером, а ваша «Свобода» виходить безперервно аж...

— З 15 вересня 1893 року. На той час українські шахтарі Пенсильванії дуже потребували якоїсь організації. Наші заробітчани опинилися серед найбільш експлуатованих верств і для свого захисту їм необхідно було об'єднатися. Допомогти цьому і мала українська газета. І вже в лютому 1894 року був створений Руський Народний Союз, який згодом перейменували на Український Народний Союз.

— УНС став профспілковою організацією?

— Не тільки. Хоча першою справою Союзу стало страхування заробітчан на випадок смерті. Однак, крім економічних питань, УНС велику увагу приділяв духовній сфері. Його принципами були і є — поширюй українську культуру та духовну спадщину, будь добрим громадянином своєї прибраної батьківщини, вчися, працюй. І, звичайно ж, допомагай як можеш Україні здобути волю і незалежність.

— Яким чином небагаті українські робітники допомагали Україні?

— По-різному. Так, у 1917 році почали збирати гроші на армію УНР. Тодішній президент Вудро Вільсон оголосив «український день» — і по всіх містах Америки було зібрано 80 тисяч доларів, які через Червоний Хрест передали урядові УНР. Знаменно, що у 1933 році тільки наша газета писала правду про голодомор. Рузвельт готувався визнати Радянський Союз, тому американські видання замовчували безчинства сталінізму на Україні. Щоб донести правду до американського читача, було засновано англомовний додаток до газети «Юкрейніан Уїклі».

Після другої світової війни десятки тисяч українців чекали своєї долі у таборах Німеччини — в зоні американського впливу. То були колишні полонені, остарбайтери, або ті, хто з політичних мотивів залишив СРСР. УНС та «Свобода» утворили допомоговий комітет. Він виборов у парламенті закон, за яким ці люди могли прибути до Америки, отримати роботу, а згодом і громадянство. А взагалі УНС прийняв кілька хвиль еміграції.

— Але ж не хлібом єдиним...

— Так, я вже наголошував, що зберігати рідну культуру — один із основних наших принципів. Коли 27 червня 1964 року у Вашингтоні відкривали пам'ятник Шевченкові, то до столиці США прибуло близько 100 тисяч українців. До речі, ми також тоді безпосередньо долучилися до цієї знаменної події — газета широко розгорнула кампанію збору коштів на пам'ятник. Але головна культурологічна справа УНС — відкриття у 1983 році Українського наукового інституту Гарвардського університету, який став справжнім інтелектуальним центром українців за кордоном. У ті часи на Україні лютувала щербиччина...

— А тепер, коли задуха тоталітаризму позаду, можна сподіватися на ваші тісніші контакти з Україною?

— Так, ми вже відкрили свій корпункт у Києві. Інтерес до республіки зростає, тираж газети збільшується. Тому нам потрібна найсвіжіша інформація. Є у нас ідея розповсюджувати «Свободу» і на Україні.

— Дякую за розмову.

Олег КРУК.

Джерсі-Сіті — Київ.

Лист із США

«ДАЙ, БОЖЕ, ВАМ СИЛИ»

Після візиту Л. Кравчука до Сполучених Штатів Америки минуло кілька місяців. За цей час відбулося багато важливих подій. Зокрема, Голова Верховної Ради став першим Президентом України. На його адресу надходять численні листи від американців українського походження, в яких з теплотою згадуються зустрічі з Л. Кравчуком на американській землі, висловлюються поздоровлення з його обранням на посаду Президента і щира підтримка молодої Української держави. Пропонуємо нашим читачам ознайомитися з одним із таких послань.

Вельмишановний Пане Президент!

Пробачте мені, прошу, сміливість вислати Вам цей лист та забрати у Вас кілька хвилин Вашого, такого дорогого часу.

Коли поглянете на фотознімок, можливо пригадаєте мене, Марка Худьо, який під час Вашої гостини у Патріарха Мстислава мав честь вітати Вас. Це було для мене велике пережиття, і воно залишиться назавжди в моїй пам'яті.

Від часу, коли Ви були в нас у Америці, минуло кілька місяців, але події в світі і в Україні змінювалися з неймовірною швидкістю, тож здається, що проминули роки, а не місяці.

У мене зродилося гаряче бажання бодай з великої віддалі найсердечніше поздоровити Вас з обранням на Президента України та найщиріше дякувати Вам за Вашу дуже зворушливу вірність та відданість українській самостійній державі.

Ми тут, в Америці, молоді і старі, просимо Бога, щоб дав Вам сили і витривалості боротися з такими великими нині труднощами будування ще дуже немічної української держави, а також із зазіханням ворогів на її права і незалежність. У нас часто виникає тривога на згадку небезпек, які можуть Вам загрожувати. Але хочемо вірити, що правда і справедливість переможуть.

З глибокою до Вас пошаною та з найсердечнішою вдячністю і любов'ю.

Ваш
Марко ХУДЬО,
учень 10 класу.
Штат Нью-Джерсі.

Власкори повідомляють

Москва

КІНЬ — ДРУГ ЛЮДИНИ

У кабінеті генерального директора Люберецького заводу сільгоспмашин цими днями особливо багатолюдно. Але якщо за колишніх часів ходаки випрошували косарки-плющилки, то тепер... шлейф, який зможе тягти пара коней. Перед майбутнім підвищенням цін на бензин в селян не залишається іншого виходу. Ось і згадали про коня — друга людини.

Володимир БАБЕНКО.

Мінськ

БІЛОРУСЬ ІЗ ВЛАСНИМИ ГРОШИМА

Затверджено бюджет Республіки Білорусь на 1992 рік. Він містить майже одні й ті ж статті, що в минулі роки. Проте є деяка різниця. Наприклад, вперше на друкування національної валюти виділено 808 мільйонів карбованців.

Віктор ХОРОШКО.

Бішкек

ЗІ ШКОЛИ В «ДИСИДЕНТИ»

Багато шкіл Киргизстану не дорахуються на теперішньому червневому випускному вечорі своїх учнів. Почувши про те, що з киргизькими атестатами у російські вузи нікого не братимуть, батьки задово до випускних екзаменів відправили своїх чад до далеких і близьких родичів, а то й просто знайомих, що живуть у Росії. Юні «дисиденти» тепер мають можливість одержати російський паспорт й атестат, а отже, залишаються шанси зайняти місце на студентській лаві.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Handelsblatt WIRTSCHAFTS- UND FINANZZEITUNG

Наш прес-клуб

ПРОЖИВЕМО БЕЗ ГЕГЕМОНА

Україна крок за кроком продовжує йти до державної самостійності. Найостанніший атрибут її незалежності полягає в тому, що людина, яка їде до цієї республіки, має одержати на її кордоні візу (візи, видані іншими державами СНД, недійсні — Ред.). Все ближче й прощання з радянським карбованцем.

Візи й валюта — лише два приклади з багатьох. Уряд у Києві в багатьох галузях тепер ріже пуповину, яка зв'язує його з радянським минулим. Але тим самим він рве нові пута з Російською Федерацією Бориса Єльцина, який дав болісно відчути Леонідові Кравчуку, наскільки той, як і досі, перебуває у великій залежності від старого «центру» у Москві чи то через постачання сировини з Сибіру, чи карбованців з Російського центрального банку. Якщо Україна захоче виступити проти диктату, вона має знайти альтернативні джерела поставок.

Відтоді, як у Росії розпочався перехід до ринкової економіки, інтерес України до СНД спадає.

Під тиском Леоніда Кравчука на березневій зустрічі в Києві нарешті обговорюватиметься питання про остаточний розподіл активів і пасивів колишнього Радянського Союзу. Якщо спочатку Президент України через такі позиції опиниться на міжнародній арені в ізоляції, то тепер зростає готовність західних кредиторів до нового врегулювання такого роду. Тоді відпаде ще одна ланка, яка зв'язує Україну з СНД.

Демократична націоналістична опозиція (в Україні) вже сьогодні вимагає виходу з «непотрібної примусової співдружності, яка слугує лише гегемоністським цілям Росії».

«Хандельсблат» (ФРН).

На зв'язку — Оттава

ЗЛАМАТИ ПАРКАН НЕДОВІРИ

В конференц-центрі Департаменту зовнішніх справ і міжнародної торгівлі Канади відбувся канадсько-український форум з питань зовнішньої політики. Це був уже третій подібний захід, у якому взяли участь урядовці, бізнесмени, представники українських громад Канади.

Учасників форуму привітала міністр закордонних справ Канади Б. Макдугалл. Вона, зокрема, сказала: «Україна потребує нашої допомоги у створенні вільного ринку, технічному обладнанні, нових засобах комунікації. Демократичні зміни підтверджують, що вона заслуговує на таку підтримку... Тому в уряді Канади готується програма допомоги Україні в різних сферах суспільного й господарського життя».

Цю тему продовжив у своєму виступі глава європейського відділу зовнішньополітичного відомства Канади Д. Райт, який наголосив на важливому стратегічному положенні України.

Отже, навколо цих питань і точилася дискусія учасників конференції, які у промовах конкретно окреслили ті напрями, за якими українсько-канадське співробітництво має розвиватися якомога скоріше.

Директор Канадського інституту українських студій міста Едмонтон Б. Кравченко наголосив на необхідності використання канадського досвіду у створенні системи національної безпеки України, нової інфраструктури її уряду, української системи оподаткування.

«Канада повинна обережніше ставитися до заяв лідерів Росії, які робляться від імені інших республік, — продовжив Б. Кравченко. — Обмін інформацією між Канадою й Україною недостатній. Він повинен здійснюватися оперативно й на державному рівні».

На форумі йшлося і про медичну допомогу, пропозиції щодо ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи, обміни між навчальними й академічними закладами тощо.

Завершив дискусію виступ тодішнього представника України в ООН, а нині Тимчасового повіреного у справах України в США Г. Удовенка, який, зокрема, сказав: «Я складаю подяку канадському урядові, канадцям українського походження за ініціативу запрошення свого часу з офіційним візитом Голови Верховної Ради України Л. Кравчука, що було тоді надзвичайно важливо, оскільки ніхто не хотів визнавати нашу державу, її вибір стати незалежною. Ми справді дуже вдячні Канаді за допомогу у проламуванні паркану недовіри навколо України».

На конференції був також присутній Тимчасовий повірений у справах України в Канаді О. Родіонов.

Анатолій НІКУЛА,
власний кореспондент «Голосу України».
Оттава

З РОСІЇ — НІ З ЧИМ

Подробиці

З Москви повернулася група працівників Прокуратури Литовської Республіки, яка розслідує кримінальну справу про спробу державного перевороту в Литві в січні 1991 року. В Москві їм надали можливість зустрітися з колишніми міністром оборони СРСР Д. Язовим, головою КДБ В. Крючковим, командуючим сухопутними військами В. Варенниковим та секретарем ЦК КПРС О. Шеніним, які зараз перебувають в слідчому ізоляторі «Матросская тишина».

Литовські слідчі зупинили свій вибір саме на цій четвірці. Першим вони відвідали Язова. Колишній міністр оборони заявив, що у Вільнюсі в ті січневі дні не був. Там знаходився його заступник Ачалов. А до останнього, в якого травма голови, медики не пускають. Порадившись із адвокатом, Язов відповідати на запитання слідчих відмовився. Так само зробили й інші путчисти. Крючков заявив: «З працівниками литовської прокуратури розмовляти не буду». Коли головний прокурор департаменту з розслідування злочинів при Прокуратурі Литовської Республіки Ю. Гаудутіс нагадав йому декілька моментів з кримінальної справи і попередив, що в цьому випадку краще дати свідчення, — позиція колишнього головного «дзержинця» різко змінилася. Він замислився і несподівано заявив про бажання ознайомитися з кримінальною справою. А також пригадав, що поки що не існує договору про юридичне співробітництво між Росією та Литвою. От коли буде договір, то можна буде й порозмовляти. На появу гостей найбільш істерично реагував Варенников. Почувши, що перед ним стоять литовські слідчі, він почав голосно кричати, що з ніякими представниками чужих держав, тим більше Литви, не розмовлятиме. Правда, вгамувавшись, заявив, що інформацію про вільнюські події надасть російській прокуратурі. Колишній секретар ЦК КПРС Шенін сказав, що все вже розповів працівникам російської прокуратури і додаткової інформації не має.

Литовські слідчі зажадали заслухати свідчення Горбачова, але російські власті на таке їхнє «нескромне» бажання не звернули уваги. Обійшли вони мовчанкою і прохання ознайомитися з матеріалами, зібраними комісією з розслідування злочинної діяльності КДБ.

Словом, московське відрядження працівників литовської прокуратури навряд чи можна назвати успішним. На думку Ю. Гаудутіса, зараз перед слідчими республіки відкриваються два шляхи: перший — припинити розслідування цієї кримінальної справи і дочекатися більш сприятливої політичної ситуації в сусідній країні. Другий — судити заочно. Мабуть так і доведеться зробити. Адже навряд чи Росія погодиться видати колишніх кремлівських керівників.

Микола СТАНОВИЧ.
Вільнюс.

Актуально

МОЛДОВСЬКИЙ РЕБУС

Відносне затишшя встановилося поки що в Республіці Молдова. Тривають переговори по врегулюванню ситуації у Придністров'ї. 10 березня відбулося закрите засідання молдовського уряду під головуванням Президента Снєгура.

За відомостями з неофіційних джерел, у Тирасполі планується скликати 21 березня черговий з'їзд депутатів Придністровської Республіки всіх рівнів. По Тираспольському радіо навіть прозвучала думка про те, що непогано було б Президентові Снєгуру взяти участь у цих зборах і «дізнатися про волю народу».

Прокурор Молдови Постован направив телеграму Президентові Придністровської Республіки Смирнову, в якій вимагав звільнити працівників поліції Дубоссар. Він також повідомив, що в противному разі буде порушено кримінальну справу й Смирнова притягнуто до кримінальної відповідальності.

Днями молдовські газети надрукували звернення Демократичної конвенції Румунії, до якої входить більшість опозиційних партій. В ньому, зокрема, йдеться про те, що «будь-який замах на територіальну цілісність Молдови вважатиметься замахом на територію Румунії». Демократична конвенція вимагає «поновити румунське підданство для запрутських румунів» з метою відродження румунської унітарної держави.

Олександр ТОНЯ.
Кишинів.

Факт і коментар

ХОЧУ ЧАЮ — ПОМИРАЮ...

Здається, тільки-но привчили себе до того, аби склянку молока на сніданок замінити склянкою чаю, як і над цим напоєм нависла загроза. І немала, інакше не став би директор Одеської чаєрозважувальної фабрики (до речі, єдиної на Україні) В. Білоус турбувати своїм листом самого Прем'єр-міністра В. Фокіна.

А написав він про те, що монопольні контори для закупівлі чаю, які діяли в колишнім Союзі, перейшли під юрисдикцію Росії, в її інтересах тепер і діють. Україна ж, якщо не вжити заходів, ось-ось залишиться без популярного напою. Загалом нам треба десь 30 тисяч тонн чаю на рік, нині ж надходить щомісяця по 10—15 тонн. Аби зайняти людей і хоч якось збільшити випуск продукту, на фабриці додають до чайного листа різні трави, але ж то не вихід.

Що пропонують одесити? Небагато — державних гарантій тим виробникам чаю з Індії, Китаю, В'єтнаму, інших країн, які бажають не тільки сировину нам постачати, а й надати сучасне обладнання для її переробки та фасування. Варіантів є кілька: створити спільне підприємство й потім ділитися прибутками; просто продавати оте все для нас за стабільну валюту; зробити бартерний обмін. Треба вибирати — і якнайскоріше. Бо невдовзі й склянки чаю не вип'ємо. Що тоді?

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Добра вість

СУШАТЬ ФІЗИКИ ЗЕРНО

П'ять підприємств та інститутів Сум, Харкова і Полтави уклали договір на співробітництво у створенні установки для мікрохвильового сушіння й дезинфекції зерна. Технологію, яку до цього застосовували, виконуючи військові замовлення, можна досить ефективно використовувати в мирних цілях. Принципово новий спосіб, запропонований вченими Сумського інституту прикладної фізики, вдвічі ефективніший проти традиційного, до того ж виключає пророщення зерна.

У сумському виробничому об'єднанні «Електрон» розпочали підготовку виробництва унікального обладнання потужністю 20 тисяч тонн зерна на годину.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

Експрес-інтерв'ю

ЧИМ ПАЛАТА БАГАТА

Національне науково-виробниче об'єднання «Книжкова палата України» — так відтепер називатиметься республіканське бібліографічно-виробниче об'єднання.

— У чому ж сутність цього невеличкого перейменування? Що міняється в роботі «Книжкової палати України»? — звертаюся до Володимира САМУСЄВА, генерального директора.

— Нова назва — це нові напрями роботи, нові турботи фахівців. Наша палата розташована у спеціально споруджених архівному та редакційно - адміністративному приміщеннях. Це, власне, книжкова палата та видавництво «Час». У харківському філіалі зосереджено газетно-журнальну продукцію.

Скарбниця національного книгодруку ухвалена законом від 24 січня 1919 року Радою Народних Міністрів УНР. На її стелажах сьогодні — понад 12 мільйонів видань, що побачили світ за більш як 70 років. Це унікальні книги українських майстрів слова, вчених, призабуті й реабілітовані твори з колишніх спецсхов, література розстріляного відродження та видання наших днів. Зберігається у фондах й світова класика, перекладена на українську, колекції книг мовою оригіналу.

— Окрім функцій книгосховища, яке ще призначення палати?

— У нас здійснюється реставраційно-облікова бібліографія, державна статистика друку, централізована каталогізація. Випускаємо також довідково-інформаційні літописи книг. Книжкова палата прагне, щоб друковане слово служило духовному відродженню нації.

— Видавництво «Час», як мені відомо, своєю продукцією знаходить доріжку до читача. Що нового ми побачимо найближчим часом?

— Такі книги, як «Антологія римської поезії» Миколи Зерова, «Короткий опис Києва» Максима Берлинського, кулінарний довідник 1913 року «Страви й напої України», що відносяться до розряду енциклопедичних, та інші, схвально прийняті читачами.

Розмову вела Катерина КОРОЛЬ.
Київ.

Проблемний репортаж

ДІМ, ДЕ РОБЛЯТЬ ПОГОДУ

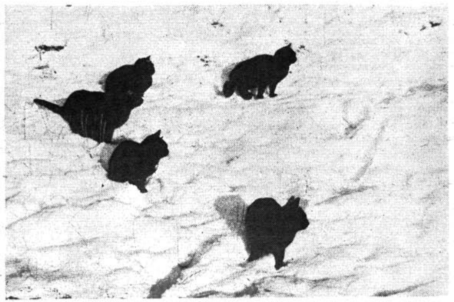
Стукотять телеграфні апарати. Шелестять довгі паперові стрічки. Швидко, зосереджено працюють люди. Враження таке, що самі зв'язківці — добре налагоджені частини цієї невгамовної техніки.

«Вінниця, Полтава, Рівне, Харків...», — читаю на численних табличках. Далі: «Анкара, Афіни, Будапешт, Відень, Мальта, Рим...». З усієї республіки, з багатьох місць земної кулі надходять повідомлення в цей, здавалося б, тихий будиночок на вулиці Золотоворітській. Тут — Державний комітет України по гідрометеорології.

— Але ми не лише «споживаємо», а й щедро ділимося з іншими, — говорить начальник гідрометцентру Наталя Токар. — На Україні діють 188 станцій і 305 постів. 72 станції дають інформацію для міжнародного обміну.

Робота не припиняється ні вдень, ні вночі. Через кожні три години вмикається телеграфний зв'язок, приймають й надсилають зашифровані згідно з міжнародним кодом повідомлення. Весь процес — прийом, кодування, передача — триває тридцять хвилин. Це норма, яку ніхто не має права порушувати.

Кожного дня ми слухаємо, читаємо передбачення синоптиків. Ці скупі рядки вже стали для нас необхідністю. Але є прогнози не для парасольок чи шапок-вушанок. Складання народногосподарських планів багато в чому залежать від тих, хто вміє пізнавати явища природи. Енергетики, меліоратори, судновики хочуть знати, який рівень води буде влітку в

«Скидайте кожухи!»

річках, щоб розподілити між собою водні ресурси. Працівників автотранспорту турбують ожеледиця, туман. Без консультації гідрометеослужби жодний капітан не поведе корабель у відкрите море. З літаками, що в польоті, синоптики виходять на зв'язок через кожні 2—3 хвилини. А що означає прогноз для трудівників села, пояснювати не варто. Скажу лише, що агрометеорологічна інформація завжди йшла з грифом: «Секретно».

— А це знімки з космосу, — показує фотографії різного формату головний синоптик Микола Кульбіда. — Бачите, над Києвом чорна пляма. Отож, і дощ іде. Двічі, або тричі на добу приймаємо дані з американського і вітчизняного супутників. Американський кращий. Він може працювати не лише вдень, а й уночі. Жаль, якщо втратимо космічний зв'язок. Мусимо заплатити за нього 640 тисяч швейцарських марок. Але де їх узяти?

— Ми взагалі потрапили в скрутне фінансове становище, — продовжує думку заступник начальника комітету Петро Шендрик. — Із розпадом СРСР розпалися і всі наші колишні структури. Тепер за будь-що доводиться платити із власної кишені. До того ж — дороженеча. Якщо раніше зв'язок нам обходився в 5 мільйонів карбованців, то нині — в 120 мільйонів. І це тоді, коли загальний бюджет складає 180 мільйонів карбованців! Без допомоги уряду аж ніяк не обійтися. Хоча, розуміємо, йому теж нелегко...

Що ж приємного? Як сказала Наталя Токар, березень буде теплим, адже температура повітря підніметься цього року на 2 градуси вище норми. Отож, із весною!

Олександр ВИНОКУРОВ.
Київ.

Фото В'ячеслава ЯКУБЕНКА.

ВІСІМ РАЗІВ НА ДЕНЬ

Реалії

згадував обласний ефір директора Херсонської міськдрукарні Я. Королевича, коли не вийшла в світ рекламна газета облтелерадіокомпанії «Ефір», а з нею — «Херсонський вісник», «Олімп-прес», районні газети. Але справа не в Королевичі. Сам він, замість коментаря, перерахував нинішні ціни на основні поліграфічні матеріали: одна пластина «Ромінал» (не кращої якості) — 75 карбованців, тонна паперу — щонайменше 14 тисяч, рулон фотоплівки — майже 4500 карбованців, десять кілограмів фарби — 500 карбованців...

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Так і живемо

Реабілітація по-прилуцьки

Під час одного з вечірніх рейдів працівники міського відділу внутрішніх справ побачили «Ладу», яка на проїжджій частині дороги виробляла небезпечні віражі. Люди в погонах відразу зрозуміли, що тут не все гаразд, і підняли смугастий жезл з вимогою зупинитися. Та не встигли відрекомендуватися, як із салону автомобіля понісся такий набір словосполучень, що хоч вуха затуляй.

П'яного водія довелося доставити до відділу. Там і з'ясувалося, що в міліцейський «невід» потрапив не «малюк», а недавній секретар райкому Компартії України В. Мірошниченко, який відав питаннями ідеологічної роботи, виховуючи комуністів і безпартійних у дусі «розуму, честі й совісті».

Добре захмелілий Володимир Маркович не втихомирив свій запал навіть у розмові із старшими офіцерами. Гірше того, на все приміщення кричав, що зателефонує до Києва чи Москви знайомим генералам, після чого вся прилуцька міліція стоятиме на вухах і проситиме в нього вибачення.

П'яного ідеолога все-таки вдалося заспокоїти. А щоб пам'ятав про неприємну історію, в яку влип із власної вини, виписали 600 карбованців штрафу.

Не менш оригінальні «мережива» на прилуцьких вулицях «вишивав» і колишній завідуючий організаційним відділом цього райкому партії М. Перепадя. Його теж затримали п'яним за кермом власного автомобіля. Довелося Михайлу Івановичу на цілий рік розпрощатися з правами на управління транспортними засобами.

Та дивують в цих історіях не вибрики партійних босів. Людей обурює, що вчорашні владолюбці навіть після скандалів зайняли солідні керівні крісла, хоча в районній Раді й знали про їхні витівки. Однак голова М. Кузьменко дав начальницьке «благословення» обом своїм товаришам по партії. Так, Володимир Маркович обійняв посаду заступника директора заготконтори. Михайло Іванович — відповідальний спеціаліст Ради з питань... реабілітації репресованих.

Як бачимо, для реабілітації колишніх партчиновників потрібно лише кілька днів. Не те, що нашим предкам, які чекають її десятиліттями, хоча й були покарані безвинно.

Григорій КОБИЗЬКИЙ.
Чернігівська область.

ЧОЛОВІКИ

Все одно це сумно, хоч статистика й свідчить, що кількість самогубств серед мешканців Житомира зменшилась. Так, якщо 1989 року наклали на себе руки 126 мешканців міста, то 1991 року їх було на 19 чоловік менше.

Найчастіше це лихо трапляється з чоловіками у віці 30—40 років, а серед жінок — у 50—60 років.

По

«НАСН

Під таки
березня в
кур'єрі» бу.
матеріал пр
нетрадиційн
лителя-екстр
нявську, як
куванням ен
захворюван
цією публік
одержує чим
фонних дзві
«вийти» на
щоб вона д
ти ту чи ін
Як з'ясув
ріал готува
Кременчуці
вувати г
лікініки
практикува

НЕ

На Окрем
пропускному
ська» Прик
України в н
резня 348
Чернівці —
їв — Легни
перервати с
Польщу. Як
льник прес
донних війс
полковник

НЕ

Давненько
Немирівськ
ки Антон Ф
цей період
тися. Ось с
лад. Подру
села Голо
обмін на ц
придбати. Т
із Фесенко
вартість тов

А С

Ме анці
йону аєц
викликані се
де слухалас
вчинення їх
кого злочин
яцтва. Але
би подати
дружки нес
поводилися

УКР

Прикрою
обернулась
ємства №
водія, який
ставити авт
Натомість з
центрі міста
ристів. Наст
дити на мар

Подроби

Серед са
жають чоло
ки.
На думку
пертів, котр
інформаген
готували це
ліз, «слабка
гічно сильн
ша.

БАГАТА

...кова ...ублі- ...стрів ...в ви- ...т за ...ніка- ...май- ...вабу- ...в ко- ...тера- ...родк- ...лиців ...ндах ...кла- ...екції ... ...иго- ...ення

логізація. Випускаємо також довідково-інформаційні літописи книг. Книжкова палата прагне, щоб друковане слово служило духовному відродженню нації.

— Видавництво «Час», як мені відомо, своєю продукцією знаходить доріжку до читача. Що нового ми побачимо найближчим часом?

— Такі книги, як «Антологія римської поезії» Миколи Зерова, «Короткий опис Києва» Максима Берлинського, кулінарний довідник 1913 року «Страви й напої України», що відноситься до розряду енциклопедичних, та інші, схвально прийняті читачами.

Розмову вела
Катерина КОРОЛЬ.
Київ.

...рес- ...бліо- ...стика ...ката-

...таж

...Ь ПОГОДУ

«Скидайте кожухи!»

...між ...Пра- ...тур- ...Без ...лукж- ...веде ...е. З ...сіх ...язок ...и. А ...тру- ...и не ...агро- ...ція ...Сек- ... ...осу, ...ізно- ...ноп- ...Ба- ...и на ...івічі, ...аємо ...віт- ...Аме- ...мо- ...день, ...ести ...Му- ...640 ...арок.

— Ми взагалі потрапили в скрутне фінансове становище, — продовжує думку заступник начальника комітету Петро Шендрик. — Із розпадом СРСР розпалися і всі наші колишні структури. Тепер за будь-що доводиться платити із власної кишені. До того ж — дорожнеча. Якщо раніше зв'язок нам обходився в 5 мільйонів карбованців, то нині — в 120 мільйонів. І це тоді, коли загальний бюджет складає 180 мільйонів карбованців! Без допомоги уряду аж ніяк не обійтися. Хоча, розуміємо, йому теж нелегко...

Що ж приємного? Як сказала Наталя Токар, березень буде теплим, адже температура повітря підніметься цього року на 2 градуси вище норми. Отож, із весною!

Олександр ВИНОКУРОВ.
Київ.

Фото В'ячеслава ЯКУБЕНКА.

...НА ДЕНЬ

...роле- ...омен- ...ом... ...фічні ...тки і ...якос-

ті) — 75 карбованців, тонна паперу — щонайменше 14 тисяч, рулон фотоплівки — майже 4500 карбованців, десять кілограмів фарби — 500 карбованців...

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Так і живемо

Реабілітація по-прилуцьки

Під час одного з вечірніх рейдів працівники міського відділу внутрішніх справ побачили «Ладу», яка на проїжджій частині дороги виробляла небезпечні віражі. Люди в погонах відразу зрозуміли, що тут не все гаразд, і підняли смугастий жезл з вимогою зупинитися. Та не встигли відрекомендуватися, як із салону автомобіля понісся такий набір словосполучень, що хоч вуха затуляй.

П'яного водія довелося доставити до відділу. Там і з'ясувалося, що в міліцейський «невід» потрапив не «малькок», а недавній секретар райкому Компартії України В. Мірошниченко, який відав питаннями ідеологічної роботи, виховуючи комуністів і безпартійних у дусі «розуму, честі й совісті».

Добре захмелілий Володимир Маркович не втихомирив свій запал навіть у розмові із старшими офіцерами. Гірше того, на все приміщення кричав, що зателефонує до Києва чи Москви знайомим генералам, після чого вся прилуцька міліція стоятиме на вухах і проситиме в нього вибачення.

П'яного ідеолога все-таки вдалося заспокоїти. А щоб пам'ятав про неприємну історію, в яку влип із власної вини, виписали 600 карбованців штрафу.

Не менш оригінальні «мережива» на прилуцьких вулицях «вишивав» і колишній завідуючий організаційним відділом цього райкому партії М. Перепадя. Його теж затримали п'яним за кермом власного автомобіля. Довелося Михайлу Івановичу на цілий рік розпрощатися з правами на управління транспортними засобами.

Та дивують в цих історіях не вибрики партійних босів. Людей обурює, що вчорашні владолюбці навіть після скандалів зайняли солідні керівні крісла, хоча в районній Раді й знали про їхні витівки. Однак голова М. Кузьменко дав начальницьке «благословення» обом своїм товаришам по партії. Так, Володимир Маркович обійняв посаду заступника директора заготконтори. Михайло Іванович — відповідальний спеціаліст Ради з питань... реабілітації репресованих.

Як бачимо, для реабілітації колишніх партчиновників потрібно лише кілька днів. Не те, що нашим предкам, які чекають її десятиліттями, хоча й були покарані безвинно.

Григорій КОБИЗЬКИЙ.
Чернігівська область.

Повертаючись до надрукованого

«НАСНИВСЯ ПУШКІН У ЦИЛІНДРІ»

Під таким заголовком 7 березня в «Інформаційному кур'єрі» було надруковано матеріал про представника нетрадиційної медицини, цілителя-екстрасенса Н. Чернявську, яка займається лікуванням епілепсії, нервових захворювань. У зв'язку з цією публікацією редакція одержує чимало листів, телефонних дзвінків із проханням «вийти» на Ніну Семенівну, щоб вона допомогла побороти ту чи іншу хворобу.

Як з'ясувалося, поки матеріал готувався до друку, в Кременчуці почали ліквідовувати г... розрахун... поліклінік... одній ... их і практикувала Чернявська. Кому вони заважали? Кому шкодили? Тим більше, що на нашу державну медицину поки що розраховувати не доводиться.

І все ж, не втрачаймо надії на краще. Тож пишіть Ніні Семенівні за адресою: **315327, Полтавська область, м. Кременчук-27, «До запитання», Чернявській Н. С.**

У листі максимально чітко опишіть діагноз або ознаки захворювання, основні дані про пацієнта. Вкладіть до конверта поштову картку з вашою домашньою адресою. Відповідь одержите протягом двох місяців.

Олександр ІВАНЧУК.

Буває

НЕ ПОТАЛАНИЛО

На Окремому контрольно-пропускному пункті «Мостиська» Прикордонних військ України в ніч з 9 на 10 березня 348 пасажирів поїздів Чернівці — Пшемисль і Київ — Легниця змушені були перервати свою подорож у Польщу. Як повідомив начальник прес-служби Прикордонних військ України підполковник Петро Мидвідь, причина цього — фальшиві свідоцтва про запрошення.

За відомостями, одержаними з вірогідних джерел, задовго до цього в Польщі «підприємці» виготовили і вивезли на територію України кілька тисяч фальшивих свідоцтв про запрошення.

Микола ЗАЇКА.
(Укрінформ).

...к і живемо

НЕ...ОЛ...ДКИЙ БАРТЕР

Давненько працює головою Немирівської райспоживспілки Антон Фесенко. Встиг за цей період і бартеру навчитися. Ось свіженький приклад. Подружжя Лисенків із села Головеньки хотіли в обмін на цукор холодильник придбати. Так і домовилися із Фесенком, який сказав: вартість товару наполовину перекриєте цукром. Та коли дійшло до діла, в райспоживспілці зажадали цілу тонну. Тепер сільським трудівникам не бачити омріяного холодильника. Залишилося хіба що обмінятися по бартеру з Фесенком кількома гарячими фразами.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Вінницька область.

Оказії

А СВІДКИ ХТО?..

Ме...анці Ленінськог... району ...нецька М. і Т...ли викликані свідками у нарсуд, де слухалась справа про вчинення їх знайомим важкого злочину на грунті пияцтва. Але замість того, щоби подати ясні свідчення, дружки несли якусь ахінею, поводилися по-хамськи.

Опісля з'ясувалося, що свідки добряче були «під мухою». Отож, і вимушений був суд перенести їх слухання на... 15 діб — строк, під час якого їм доведеться знаходитися під адміністративним арештом.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

Це ж треба!

УКРАЛИ «ІКАРУСА»

Прикрою несподіванкою обернулась для автопідприємства № 13527 недбалість водія, який полінувався поставити автобус до гаража. Натомість залишив його в центрі міста на площі Декабристів. Наступного дня виїздити на маршрут було нічим — «Ікаруса» мов корова язиком злизала.

Міліція шукає зловмисників, а керівництво автопарку сушить голову над проблемою, на чий же рахунок віднести збитки, якщо пошуки не увінчаються успіхом.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Гострі сюжети

СКАРБ ЧЕРВОНОГО МАРШАЛА

За буденною метушнею зовсім непомітно зник із нашого лексикону революційний символ червоної гвоздики. Рідко хто тепер принесе квіти Леніну чи котромусь з його соратників. Давно не знав прихильності і бронзовий луганський Ворошилов, поки не навідалась московська невістка з онуком.

Та й ті згадали не скільки покійного родича, як багатющу речову спадщину першого червоного маршала, що осіла в схоронах місцевого музею історії та культури. Пам'ятливі нащадки заявили фамільне право на 6113 предметів антикваріату, живопису, літератури, зброї — колись дарованих, а то й банально привласнених залізним Климом на високих державних постах. Серед них унікальна бібліотека лейб-гвардійського Преображенського полку, золоті вироби, інкрустовані діамантами, оригінальні шедеври світового мистецтва...

Заступник начальника обласного управління культури В. Зайцев, директор музею С. Носовський, вдовольнившись туманними посиланнями на «дозвіл» Міністерства культури України, навстіж відчинили ворота до непорушних опечатаних фондів. На гвалт забила старший науковий співробітник музею О. Приколота, перечепившись урешті через уже запаковані цінностями громіздкі валізи.

Утім, деталі повернення дорогих речей під замок принципового значення не мають. Громадськість, яка грудьми спинила пограбування державного добра, тривожить млявість міської прокуратури з винесенням правового вердикту скоєному. На тлі наполегливості ворошиловських спадкоємців, укупі з прихова-

Прем'єра

Сентиментально і без гарантій

Мені примарився Шекспір — на виставі київського Молодіжного театру «Вбивство Гонзаго» Н. Йорданова. Зрештою, поява його постаті у спектаклі була б цілком вірогідною. Він мав певне відношення до подій п'єси.

Але, як з'ясувалось, Шекспіра там не було і, крім мене, ніхто його там не бачив.

Тож говорити слід про речі об'єктивні.

Про Горацію Ярослава Чорненького. Про те, що має існувати той «Гамлет», з якого він з'явився. І це на диво легко увидіти.

Про гротескний дивертисмент Михайла Аугуста — Ката.

Про граціозну ексцентричність Раїси Недашківської — Елізабет.

Про Валерія Легіна — Чарльза. Його стриману мужність і стомлену зухвалість, почуття професійної гідності, сценічне та особисте.

А ще про те, що вистава ця дивна своєю нелукавістю та відкритістю. Майже провокаційна у своїй беззахисності.

Сентиментально закоханий у виконавців режисер Тарас Криворученко наче невчасно забув, що життєздатність вистави все ж вимагає певних гарантій. Втім, він ще має змогу про це згадати...

Ганна ШЕРМАН.

ВИМА...

Надати Євпа... Всеукраїнської ... здравниці — з... зицію до ВР ... нулися депутат... кої міськради. ... сказано, що п... тиріч Євпаторі... ся як дитячий... створено широ... наторно-оздоро... Персонал тісно... медиками-науко... маджено велик... кування «чорно... тей. Місто ма... природних фа...

«АФГ... ЕН...

В обласному... лиці Ентузіаст... житловий будин... невдовзі мають... працівники тре... вецьбуд». Але ... буть, буде дуж... Споруду, за в... ми військового... захопили нещо... воїни-афганці, ... дяться в цій о...

Адміністраці... тавлено ультим... повинно бути ... хто пройшов

УБМ

Цікаву новин... створена в Дні... влаштувала пер... було укладено ... кого успіху не ...

Дніпропетро...

ЧОЛОВІКИ — СЛАБКІШІ

Все одно це сумно, хоч статистика й свідчить, що кількість самогубств серед мешканців Житомира зменшилась. Так, якщо 1989 року наклали на себе руки 126 мешканців міста, то 1991 року їх було на 19 чоловік менше.

Найчастіше це лихо трапляється з чоловіками у віці 30—40 років, а серед жінок — у 50—60 років.

Подробиці

Серед самогубців переважають чоловіки — 72 відсотки.

На думку жінок-судмедекспертів, котрі спеціально для інформагенції «Вісник» підготували цей невеселий аналіз, «слабка» стать психологічно сильніша й витриваліша.

До речі, вперше в Житомирі, при семінарійському костьолі створено телефонну службу «Довір'я», звернення до якої, можливо, зупинить не одну людину від передчасного останнього кроку.

В'ячеслав НЕЧИПОРЕНКО.
Інформагенція «Вісті».
Житомир.

Черговий по ...
Тел. 446-61-13.

ГОЛОС України

чись до надрукованого

ПУШКІН У ЦИЛІНДРІ»

зком 7 ційному укововано татника ини, ці- І. Чер- ться лі- червових зку з едакція в, теле- нням иенівну, поборо- бу. и мате- гку, в цківідо- ві по- их і явська.

Кому вони заважали? Кому шкодили? Тим більше, що на нашу державну медицину поки що розраховувати не доводиться.

І все ж, не втрачаймо надії на краще. Тож пишіть Ніні Семенівні за адресою: **315327, Полтавська область, м. Кременчук-27, «До запитання», Чернявській Н. С.**

У листі максимально чітко опишіть діагноз або ознаки захворювання, основні дані про пацієнта. Вкладіть до конверта поштову картку з вашою домашньою адресою. Відповідь одержите протягом двох місяців.

Олександр ІВАНЧУК.

Буває

ОТАЛАНИЛО

зольно- Мости- війсь 10 бе- поїздів і Ки- ї були ож у з нача- арикор- і під- идвідь,

причина цього — фальшиві свідоцтва про запрошення.

За відомостями, одержаними з вірогідних джерел, задовго до цього в Польщі «підприємці» виготовили і вивезли на територію України кілька тисяч фальшивих свідоцтв про запрошення.

Микола ЗАІКА. (Укрінформ).

к і живемо

ДКИЙ БАРТЕР

оловою зевспіл. тиг за навчи- прик- кків із ли в льник зилися сказав: овину

перекриєте цукром. Та коли дійшло до діла, в райспоживспілці зажадали цілу тонну. Тепер сільським трудівникам не бачити омріяного холодильника. Залишилося хіба що обмінятися по бартеру з Фесенком кількома гарячими фразами.

Валерій ЛАЗАРЕНКО. Вінницька область.

Оказії

ДКИ ХТО?..

г ра- ли арсуд, про важ- пи- , що- ління, кінею,

Опісля з'ясувалося, що свідки добряче були «під мухою». Отож, і вимушений був суд перенести їх слухання на... 15 діб — строк, під час якого їм доведеться знаходитися під адміністративним арештом.

Юрій ДОЦЕНКО. Донецьк.

Це ж треба!

І «ІКАРУСА»

анкою дпри- ліcть я по- ража. в Цекаб- виїз- нічим

— «Ікаруса» мов корова язиком злизала.

Міліція шукає зловмисників, а керівництво автопарку сушить голову над проблемою, на чий же рахунок віднести збитки, якщо пошуки не увінчаються успіхом.

Микола ВОЛОК. Кіровоград.

ЛАБКІШІ

ерева- дсот- едекс- о для під- ана- холо- вали-

До речі, вперше в Житомирі, при семінарійському костьолі створено телефонну службу «Довір'я», звернення до якої, можливо, зупинить не одну людину від передчасного останнього кроку.

В'ячеслав НЕЧИПОРЕНКО. Інформагенція «Вісті». Житомир.

Гострі сюжети

СКАРБ ЧЕРВОНОГО МАРШАЛА

За буденною метушнею зовсім непомітно зник із нашого лексикону революційний символ червоної гвоздики. Рідко хто тепер принесе квіти Леніну чи котромусь з його соратників. Давно не знав прихильності і бронзовий луганський Ворошилов, поки не навідались московська невістка з онуком.

Та й ті згадали не скільки покійного родича, як багатющу речову спадщину першого червоного маршала, що осіла в схоронах місцевого музею історії та культури. Пам'ятливі нащадки заявили фамільне право на 6113 предметів антикваріату, живопису, літератури, зброї — колись дарованих, а то й банально привласнених залізним Климом на високих державних постах. Серед них унікальна бібліотека лейб-гвардійського Преображенського полку, золоті вироби, інкрустовані діамантами, оригінальні шедеври світового мистецтва...

Заступник начальника обласного управління культури В. Зайцев, директор музею С. Носовський, вдовольнившись туманними посланнями на «дозвіл» Міністерства культури України, навстіж відчинили ворота до непорушних опечатаних фондів. На гвалт забила старший науковий співробітник музею О. Приколота, перечепившись уранці через уже запаковані цінностями громіздкі валізи.

Утім, деталі повернення дорогих речей під замок принципового значення не мають. Громадськість, яка грудьми спинила пограбування державного добра, тривожить млявість міської прокуратури з винесенням правового вердикту скоєному. На тлі наполегливості ворошиловських спадкоємців, укупі з прихованим тиском деяких високопоставлених луганських чиновників, події навколо мільйонних експонатів цілком можуть повернути і в зворотний бік. Прецедент з брежнєвською приватно-державною колекцією наштовхує і не на такі сумніви.

Заступник міністра культури В. Врублевська і провідний спеціаліст відділу музеїв Л. Рєзникова стверджують, що ніякого дозволу на вивезення цінностей з Луганська не було і готові прислати експерта для з'ясування всіх обставин. Та чи стане їхнього рівня для надійного захисту національної власності незалежної України?

Сергій СКИБА. Луганськ.

Фотомонтаж Юрія ХРОМУШИНА.

Прем'єра

Сентиментально і без гарантій

Мені примарився Шекспір — на виставі київського Молодіжного театру «Вбивство Гонзаго» Н. Йорданова. Зрештою, поява його постаті у спектаклі була б цілком вірогідною. Він мав певне відношення до подій п'єси.

Але, як з'ясувалось, Шекспіра там не було і, крім мене, ніхто його там не бачив.

Тож говорити слід про речі об'єктивні.

Про Горацію Ярослава Чорненького. Про те, що має існувати той «Гамлет», з якого він з'явився. І це на диво легко уявити.

Про гротескний дивертисмент Михайла Аугуста — Ката.

Про граціозну ексцентричність Раїси Недашківської — Елізабет.

Про Валерія Легіна — Чарльза. Його стриману мужність і стомлену зухвалість, почуття професійної гідності, сценічне та особисте.

А ще про те, що вистава ця дивна своєю нелукавістю та відкритістю. Майже провокаційна у своїй беззахисності.

Сентиментально закоханий у виконавців режисер Тарас Криворученко наче невчасно забув, що життєздатність вистави все ж вимагає певних гарантій. Втім, він ще має змогу про це згадати...

Ганна ШЕРМАН.

ВИМАГАЮТЬ СТАТУСУ

Зверніть увагу

Надати Євпаторії статус Всеукраїнської державної здравниці — з такою пропозицією до ВР України звернулися депутати Євпаторійської міськради. У зверненні сказано, що протягом десятиріч Євпаторія розвивається як дитячий курорт, де створено широку мережу санаторно-оздоровчих установ. Персонал тісно співпрацює з медиками-науковцями. Нагромаджено великий досвід лікування «чорнобильських» дітей. Місто має достатньо природних факторів для нарощування лікувально-оздоровчого потенціалу. Але Євпаторія потребує докорінної реконструкції інженерних систем, значного розширення соціальної інфраструктури, поліпшення екологічної ситуації. Надання місту статусу Всеукраїнської державної здравниці, вважають депутати, допомогло б вирішити ці проблеми.

Олександр ПІЛАТ. Сімферополь.

Прецедент

«АФГАН» НА ВУЛИЦІ ЕНТУЗІАСТІВ

В обласному центрі на вулиці Ентузіастів зводиться житловий будинок, в якому невдовзі мають поселитися працівники тресту «Чернівецьбуд». Але новосілля, мабуть, буде дуже складним. Споруду, за всіма правилами військового мистецтва, захопили нещодавно колишні воїни-афганці, які також трудяться в цій організації.

Адміністрації тресту поставлено ультиматум: житло повинно бути виділене тим, хто пройшов крізь пекло «Афгану», але до цього часу через бюрократичну тяганину не скористався своїми пільгами.

— У наших керівників є нагода виправдати себе перед ошуканими людьми,— заявляють колишні воїни.— Зробити це можна, вручивши нам ключі від нових квартир.

Щодо керівництва, то воно вважає цей акт протизаконним.

Василь БАБУХ. Чернівці.

Коротко

УБМ ПОЧИНАЄ З РЕКОРДУ

Цікаву новину розповсюдило агентство преси «Дніпро»: новостворена в Дніпропетровську Українська біржа металів (УБМ) влаштувала перші торги й ознаменувала їх рекордом — відразу було укладено угод майже на мільярд карбованців. Досягти такого успіху не вдалося ще жодній біржі республіки.

Микола НЕЧИПОРЕНКО. Дніпропетровськ.

Черговий по випуску новин Костянтин ПАРИШКУРА
Тел. 446-61-13.

Телеграфним рядком з Луганська

● На «Луганськтепловозі» приступили до розробки прогресивної конструкції власного трамвайного вагона.

● Каплицю Пам'яті буде споруджено на старому міському цвинтарі, перетвореному безбожниками у сквер Дружби народів.

● Герб Луганська з вензелем Катерини Другої поновила сесія міськради.

● Найнижча з усіх можливих нині форм оплати — за послуги міського адресного бюро — 3 копійки.

● «З шапкою» між люди пішла «Луганская правда», випрошуючи у читачів по 100 карбованців на виживання.

● При сприянні крайової Ради Руху в Луганський онкодиспансер прибула благодійницька партія медикаментів з Німеччини.

● Хімзавод у м. Петровську Краснолуцької міськради почав випускати вітамінізовану рідину для зняття лаку з нігтів.

Сергій ЧУБ.

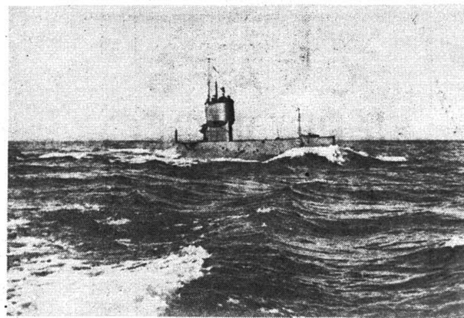

ПОГОДА

12—13 березня у західній частині України місцями очікується невеликий дощ. На решті території без опадів. Вітер південно-західний, 7—12 метрів за секунду, у Карпатах пориви 15—20 метрів за секунду. Температура повітря вдень 6—12 градусів тепла, вночі 0—5 градусів тепла. На сході і південному сході республіки місцями до 3 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні вдень без опадів. Лише ввечері місцями невеликий дощ. Вітер південно-західний, 7—12 метрів за секунду. Температура 6—11 градусів тепла.

Наприкінці громадянської війни на Чорному морі вітчизняного флоту фактично не існувало. Впродовж 1914—1920 років більше як 160 кораблів різних видів (а з комерційними — то майже 300) було затоплено. Частину моряки потопили за наказом В. Леніна в червні 1918 року, інші затонули під час штормів, багато суден розстріляла берегова артилерія білих або червоних під час захоплення чорноморських портів, армаду військових та торгових кораблів забрав із собою за кордон відступаючий барон Врангель.

20-ті: ВІДБУДОВА ЧОРНОМОРСЬКОГО ФЛОТУ

БІЛЬШОВИЦЬКА партія, радянський уряд і особисто Ленін чимало говорили про зміцнення пролетарської армії та флоту, вимагали повернення захоплених Врангелем кораблів, але конкретно про відродження військово-морських сил на Чорному морі не йшлося. Та це й не дивно — бо здійснювати це мала Україна. У грудні 1920 року були створені Збройні Сили України на чолі з М. Фрунзе. До їх складу входили Київський та Харківсвкий військові округи, трудова армія, інші частини, що дислокувалися на території України. Згідно з постановою Раднаркому УРСР від 25 січня 1921 року «Про командуючого усіма Збройними Силами на Україні і уповноваженого Реввійськради на Україні» М. Фрунзе в оперативному відношенні підпорядкувалися морські сили Чорного і Азовського морів. Тому Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет (ВУЦВК) не раз констатував, що «на Україну покладене відповідальне завдання — відродити Червоний Чорноморський флот». Командування і уряд України зазначали, що відсутність «стража південних морських рубежів республіки — відчинені двері для капіталістичних хижаків». У той же час барон Врангель ще плекав нові плани висадки ряду десантів на чорноморському узбережжі.

Отож спільними зусиллями моряків і трудящих України розпочалося відродження вщент зруйнованого Чорноморського флоту. Матеріально-технічну базу відбудови бойових кораблів становили Севастопольський морський завод і миколаївські суднобудівні заводи «Наваль» і «Тремсуд» (останній об'єднав у квітні 1920 року три підприємства — «Россуд», «Ремсуд» та «Темвод»). Перший на Чорному морі крейсер «Комінтерн» (колишній «Пам'ять Меркурія») був відремонтований севастопольськими корабелами у рекордно короткий термін і підняв бойовий прапор 1 травня 1923 року. За чотири мирні роки інші судноремонтні заводи відновили 16 кораблів і кілька підводних човнів. Загалом же протягом 1922—1923 років було повернуто життя 60-ти бойовим кораблям та допоміжним суднам. До ладу ставали кораблі, які спеціалісти вважали безнадійно втраченими. Так було, зокрема, з крейсером «Нахімов» (за часів Центральної Ради мав назву «Богдан Хмельницький»). В. Ленін на одному із засідань Політбюро ЦК РКП(б) дав розпорядження підремонтувати цього морського велетня і продати Німеччині на металобрухт. Але інше рішення ухвалили делегати VII Всеукраїнського з'їзду Рад (грудень 1922 року). Вони взяли шефство над кораблем, перейменувавши його на «Червону Україну», і вирішили, що б то не стало, повернути його у число діючих. З метою вишукування необхідних коштів у березні 1923 року по всій Україні було оголошено «Тиждень Червоного флоту». Металурги Запоріжжя зібрали понад 16 тисяч карбованців, робітники Луганського рудника — 20, селяни Поділля виділили 5 тисяч пудів хліба тощо. Уряд України асигнував на цю мету 75 тисяч карбованців. Допомога трудящих сприяла успішному закінченню будівництва крейсера, який увійшов до складу дійових кораблів Чорноморського флоту в 1927 році і був одним з флагманів Робітничо-Селянського Червоного Флоту.

Найяскравішою сторінкою участі населення України у відродженні Військово-Морських Сил на Чорному морі є участь українського селянства у будівництві есмінця «Занте». Наприкінці 1920 року моряки підняли з дна цей корабель і зробили все можливе, щоб відбудувати. Але севастопольські судноремонтники заявили, що їм не під силу таке складне завдання, тоді за діло взялися миколаївські корабели. Та щоб завершити ремонт есмінця, необхідно було 30 мільйонів карбованців у тогочасному обчисленні, які в умовах повоєнної розрухи ніде було взяти. Тут і прийшло морякам і суднобудівникам на допомогу селянство України, яке 17 жовтня 1922 року взяло шефство над есмінцем, давши йому нову назву «Незаможник». Зібравши 130 тисяч пудів хліба, селяни України сприяли введенню в листопаді 1923 року в дію нової бойової одиниці Чорноморського флоту. У зверненні-подяці своїм шефам екіпаж есмінця зазначав: «Нині Чорноморський флот перебуває у стадії відродження і простягнута рука допомоги незаможних селян нам особливо дорога. Як радісно усвідомлювати, що селянська біднота України своєю допомогою прискорює справу відродження Червоного Чорноморського Флоту». Більше ніж 10 років підтримували селяни дружні шефські зв'язки з моряками, надаючи їм посильну продовольчу допомогу навіть під час голодомору 1932—1933 років.

Важливу роль у відродженні Чорноморського флоту відігравало шефство трудових колективів над флотськими екіпажами. Кількість їх постійно зростала. Якщо в 1923 році шефами Чорноморського флоту були 16 організацій, то в наступному році — 24. Так, ВУЦВК опікав есмінець «Петровський», Наркомат зовнішньої торгівлі республіки — канонерський човен «Терець», Миколаївський губземвідділ — лоцстанцію Чорноморського флоту, молодь Донецька — крейсер «Комінтерн», а їхні ровесники з району Січневого повстання м. Києва — загін катерів-винищувачів. Особливе значення для зміцнення флоту мало шефство молоді України над моряками-чорноморцями. Саме з них в основному формувалися у 20-х роках екіпажі бойових кораблів Військово-Морських Сил Чорного моря.

У середині 20-х років бойові кораблі Чорноморського флоту не один раз побували в Туреччині та Італії.

У 30-х роках будівництво і забезпечення Чорноморського флоту всім необхідним взяла на себе держава. Однак і тоді трудящі України шефствували над морськими силами Чорного моря. У лютому 1937 року вперше в світі, як писали тоді газети, на палубі бойового корабля «Червона Україна» шефи-артисти Харківського оперного театру поставили оперу «Запорожець за Дунаєм».

Робітники, селяни, інтелігенція України брали активну участь у зборі коштів на спорудження підводних човнів «Імені профспілок України», «Комсомолець» що.

Валерій ВОЛКОВИНСЬКИЙ,
кандидат історичних наук.

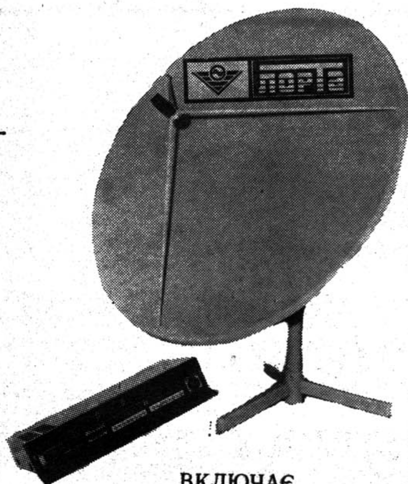
На знімках: Один з підводних човнів, відремонтованих миколаївськими суднобудівниками. Проводи молоді Чернігова для проходження служби на Чорноморському флоті (1923 р.). Делегація членів ВУЦВК на підшефному есмінці «Петровський» (1925 р.).

ПІСЛЯМОВА АВТОРА. Наведені у статті факти зберігаються у багатьох архівах. Коли ж автор запропонував редакції журналу «Морской вестник», який видається з 1848 року, опублікувати невелику документальну розвідку на цю тему, редколегія погодилася. Вирішено було її присвятити 32-й річниці возз'єднання України з Росією, озаглавивши «Участь трудящих Української РСР у відродженні Чорноморського флоту». Однак в останній момент редактор Вегфанський змінив назву матеріалу, і стаття була опублікована у першому номері видання за 1979 рік під заголовком «Україна відроджує Чорноморський флот». Це викликало величезне невдоволення командування Військово-Морського Флоту тодішнього СРСР, і редактора Вегфанського як такого, що допустив серйозну політичну помилку, було звільнено з роботи. Отож у ті часи, які ми нині називаємо застійними, хоча й не п[illegible]вала відкрито проблема: кому належить Чорноморський флот і хто більше доклав зусиль для його створення, командування ВМФ СРСР пильно стежило за тим, щоб у читача не зародилося й думки, що левина доля зусиль у створенні Чорноморського флоту належить усе ж таки Україні.

Львівське об'єднання радіотехнічної апаратури пропонує систему супутникового телебачення «ЛОРТА», яка

ГАРАНТУЄ

прийом до 90 програм, що транслюються через штучні супутники Землі, з можливою фіксованою настройкою та введенням у пам'ять тюнера 16 найцікавіших для вас каналів,

ЗАБЕЗПЕЧУЄ

— найоперативнішу інформацію про події у світі;

— цілодобовий перегляд розважальних програм;

— широкий вибір спеціальних програм,

ВКЛЮЧАЄ

— антену з опорно-поворотним пристроєм,

— конвертер імпортного виробництва,

— тюнер з дистанційним управлінням на інфрачервоних променях і можливістю підключення зовнішнього цифрового декодера.

Ціна системи «ЛОРТА» 46300 крб. без урахування податку на добавлену вартість.

Усіх бажаючих придбати систему «ЛОРТА» просимо звертатися за адресою: 290601, МСП, м. Львів, ВО «ЛОРТА», служба маркетингу.

Телефон: (0322) 69-35-80.

«ЕКМА Ltd» пропонує по цінах, нижче середньоринкових

— кухонні комбайни «РОНІК, РИТМІКС» Франція;

— ростери, (електропіч 800 Вт) вітчизняного виробництва;

— *тонери до КМА* Canon *270, 1215;* Sanyo SFT *50,* 62; Xerox 1000;

— КМА Sanyo, Canon, Remington, U-BIX;

— запуск та сервісне обслуговування КМА.

Звертатися: (044) 433-15-04; 294-65-53.

Дубнівський завод гумотехнічних виробів

має у вільному продажу гумові плити «РЕДОР» для покриття підлоги спортивних споруд та тваринницьких ферм.

Розміри плит: 700 мм × 700 мм × 20 мм.

Вартість однієї тонни 22490 крб. включаючи податок на добавлену вартість.

За довідками звертатися за адресою: 265100, м. Дубно Рівненської обл., вул. Дзержинського, 59. Тел. 4-34-64.

К СВЕДЕНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ХОЗЯЙСТВ!

Днепропетровское малое предприятие *«Агровест»* принимает заказы на изготовление оборудования для производства копченых колбас производительностью 500 кг/час.

Стоимость комплекта 354 тыс. руб.

За справками обращаться: 320130, г. Днепропетровск, ул. Березинская, 39/143, тел. 91-70-47.

Шосткинское ПО «Свема» предлагает предприятиям, учреждениям, торговым организациям следующие виды продукции:

— фотопленки ФЭД (шириной 35 мм) черно-белые негативные ФН-32, ФН-64, ФН-125, ФН-250 по цене за штуку от 2 руб. 60 коп. до 5 руб. 30 коп. в зависимости от типа;

— фотопленки негативные плоские черно-белые ФН-64 размерами 9—12 см, 10×15 см, 13×18 см (в коробках по 200 листов); 18×24 см, 24×30 см, 30×40 см (в коробках по 25 листов); цена за коробку от 87 руб. 20 коп. до 119 руб. 80 коп. в зависимости от размера;

— кинопленки обращаемые любительские черно-белые 04—50 и 04—200 размером 1×8 (по 10 м), 2×8 (по 7,5 м), Супер 2×8 (по 7,5 мм), Супер 1×8 (по 15 м) в кассете и без кассет, 16 мм (по 15 м), 16 мм (по 30 м) по цене за штуку от 6 руб. до 25 руб. в зависимости от размера;

— кинопленки обращаемые любительские цветные ЦО-50Д размером 1×8 (по 10 м), 2×8 (по 7,5 м), Супер 2×8 (по 7,5 мм), Супер 1×8 (по 15 м) в кассете и без кассет, 16 мм (по 15 м), 16 мм (по 30 м) по цене за штуку от 10 руб. до 40 руб. в зависимости от размера;

— фотопленки ФЭД (35 мм) цветные негативные ДС-4, ЦНД-64, ЦНЛ-90 по цене за штуку от 8 руб. 32 коп. до 12 руб. 16 коп.;

— фотопленки рольфильм (61,5 мм) цветные негативные ДС-4, ЦНД-64, ЦНЛ-90 по цене за штуку от 8 руб. 06 коп. до 11 руб. 90 коп.;

— фотопленки ФЭД (35 мм) рольфильм (61,5 мм) цветные обращаемые ЦО-50Д по цене за штуку 12 руб. 80 коп.

Адрес: 245110, г. Шостка Сумской обл., ПО «Свема».
Телегр. адр. Шостка «МАГНИТ».
Контактный телефон: 99-52-96.
Телетайп 174576, 174591.

Телевизионная компания

«ТОНИС-ЦЕНТР»

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПРОДАЖА ИМЕННЫХ ЛИЦЕНЗИЙ ТЕЛЕКОМПАНИИ «ТОНИС-ЦЕНТР»

Среди владельцев лицензий ежегодно разыгрывается

СУПЕР-ПРИЗ ОДИН МИЛЛИОН РУБЛЕЙ!

Четыре раза в год разыгрываются призовые фонды по 300 000 рублей:

один приз 100 000 рублей
и четыре приза по 50 000 рублей.

Срок действия лицензии — пять лет.

Все обладатели именных лицензий приобретают право на бесплатную подписку на телепрограммы и печатное издание «Тонис-центр» в течение пяти лет.

Стоимость лицензии — 5 000 рублей.
Количество ограничено — 6.000 штук.

Не упустите свой шанс стать миллионером!

Наша лицензия поможет Вам в этом!

Приобрести именную лицензию вы можете в «НПК-БАНКЕ» по адресу: Харьков, пр. Ленина, 60. Справки по телефону: (0572) 30-72-21; по вопросу приобретения акций: (0572) 32-82-08, 30-70-08.

Наш р/с 8161500/100345496 в НПК-Банке ОПЕРО ХОУ Госбанка г. Харькова, МФО 351447.

Футбол

«Нам такий футбол потрібен»,—

сказав заслужений майстер спорту Віктор Банников, спостерігаючи матч за участю чемпіона України-91 охтирського «Нафтовика» і передостаннього чемпіона СРСР місцевого «Динамо» в Києві. І продовжив:

— Матч, як кажуть, вийшов і, гадаю, сподобався болільникам. Обидві команди діяли з великим задоволенням і бажанням. Особливо відзначу помітний прогрес «Нафтовика». Команда діяла дуже грамотно в тактичному плані, на хороших швидкостях, вміло вела оборону. Особливо виділялися досвідчені Ячник та Шуршин. Але й решта їхніх колег капелюха перед авторитетними господарями знімати не збиралися.

Красивий футбол продемонстрували й динамівці. У першому таймі, який, повторюю, пройшов у рівній боротьбі, вони гостро атакували, багато комбінували. Причому киянам довелося грати, як кажуть, майже з аркуша. Адже в їхньому стартовому складі з'явилося одразу п'ять нових імен.

«Динамо» має дві перемоги, але на першому місці в цій підгрупі — «Буковина», яка на останніх секундах вирвала перемогу у «Волині».

Однак найнапруженішим матчем туру, напевно, був поєдинок у Запоріжжі, де зустрічалися земляки — футболісти «Металурга» й «Торпедо». Суперечка тренерів Надєіна та Лемешка завершилася цього разу на користь останнього.

Кілька слів про суддівство. Арбітри прагнуть не прогавити жодного порушення футбольного кодексу честі. Як наслідок — злива жовтих карток. Але вони — не є свідченням грубощів. Як правило, це наслідок технічного браку. Ну, а самі судді прагнуть і зі свого боку показати клас.

НЕ ПОСПІШАЙТЕ СУМУВАТИ

Шановний болільнику! Мабуть, ти і з радістю, і з сумом дивишся на цю фотографію, на якій — відмінні майстри Ігор Бєланов та Олексій Михайличенко у часи їхніх спільних виступів у київському «Динамо».

Тепер же обидва грають далеко від рідного дому: Бєланов у «Айнтрахті» (Брауншвейг, Німеччина), а Михайличенко—в «Рейнджерсі» (Глазго, Шотландія). Але не поспішайте сумувати. Не виключено, що вже незабаром цей дует може з'явитися на зеленому полі знову в складі однієї команди. Цього разу — національній збірній України. Бєланова та Михайличенка названо серед кандидатів до неї.

Фото Миколи БОЧКА.

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

ДРУГИЙ ТУР. ГРУПА «А».

«ТАВРІЯ» (СІМФЕРОПОЛЬ) — «ШАХТАР» (ДОНЕЦЬК). 1:1 (0:0). Суддя О. Дегтярьов (Одеса). 2000 глядачів. Голи: Шевченко (65) — у господарів; Драгунов (49, з пенальті) — у гостей. Попереджено Фокіна і Столовицького (обидва — «Шахтар»).

«МЕТАЛУРГ» (ЗАПОРІЖЖЯ) — «ТОРПЕДО» (ЗАПОРІЖЖЯ). 0:1 (0:0). Суддя Є. Канана (Донецьк). 8000 глядачів. Гол: Волков (48). Попереджено Бондаренка («Торпедо»).

	В	Н	П	М	О
Чорноморець	1	1	0	5—3	3
Таврія	1	1	0	3—1	3
Евіс	1	1	0	2—1	3
Кремінь	1	0	0	1—0	2
Торпедо	1	0	1	1—2	2
Карпати	0	2	0	3—3	2
Шахтар	0	2	0	2—2	2
Металург	0	1	1	1—2	1
Нива ВЦ.	0	0	1	1—2	0
Темп	0	0	2	1—4	0

ГРУПА «Б».

«ДИНАМО» (Київ) — «НАФТОВИК» (ОХТИРКА). 1:0 (0:0). Суддя В. Лисенко (Одеса). 1900 глядачів. Гол: Саленко (50). На 55-й хвилині Задорожній («Нафтовик») не реалізував пенальті. Попереджено Яковенка («Динамо»).

СКА (ОДЕСА) — «МЕТАЛІСТ» (ХАРКІВ). 0:3 (0:1). Суддя К. Панчик (Сімферополь). 2000 глядачів. Голи: Аджоєв (44), Призетко (59), Ланцфер (89). Попереджено Назарова («Металіст»).

«БУКОВИНА» (ЧЕРНІВЦІ) — «ВОЛИНЬ» (ЛУЦЬК). 2:1 (1:1). Суддя В. Лемех (Львів). 4000 глядачів. Голи: Задорожняк (25), Махиня (90) — у господарів; Плотко (17) — у гостей. Попереджено Алістарова («Буковина»).

«ПРИКАРПАТТЯ» (ІВАНО-ФРАНКІВСЬК) — «НИВА» (ТЕРНОПІЛЬ). 0:0. Суддя І. Безуглий (Луцьк). 8000 глядачів. Попереджено Шулятицького («Прикарпаття») і Куліша («Нива»).

	В	Н	П	М	О
Буковина	2	0	0	4—2	4
Динамо	2	0	0	3—1	4
Металіст	1	1	1	4—2	3
Дніпро	1	0	0	2—0	2
Нафтовик	1	0	1	1—1	2
Прикарпаття	0	2	0	0—0	2
Волинь	0	1	1	1—2	1
Нива Тр.	0	1	1	1—2	1
Зоря—МАЛС	0	0	1	0—2	0
СКА	0	0	2	0—4	0

ВОНИ ВИХОДЯТЬ НА ПОЛЕ

«Темп» (ШЕПЕТІВКА)

НАЧАЛЬНИК КОМАНДИ — Нішніанідзе Шота. **ГОЛОВНИЙ ТРЕНЕР —** Секеч Іштван. **ТРЕНЕРИ —** Секеч Василь, Маслов Віктор.

ВОРОТАРІ: Чабан Сергій (1960, з КФК, Хмельницька область), Морозов Олександр (1973). **ЗАХИСНИКИ:** Соловйов Сергій (1971), Сечин Сергій (1965), Романов Юрій (1963), Тимощук Ігор (1966), Миргородський Юрій (1962, з КФК, Хмельницька область). **ПІВЗАХИСНИКИ:** Юрчук Олександр (1971, з «Динамо»-2, Москва), Султанов Ельман (1974, зі спортінтернату, Баку), Гуральський Олександр (1971, з «Динамо»-2, Москва), Довгалець Олександр (1962), Бабій Олександр (1968), Черняк Анатолій (1961), Пархомчук Ігор (1968). **НАПАДАЮЧІ:** Кривченко Юрій (1966, із «Дніпра», Дніпропетровськ), Заруцький Олег (1973), Недоростков В'ячеслав (1967, з КФК, Хмельницька область), Панасюк Юрій (1974).

ЧЕРЕЗ СТРИЙ~ДО БАРСЕЛОНИ

Як відомо, наступної середи футболісти київського «Динамо» проведуть матч-відповідь розіграшу Кубка чемпіонів проти «Барселони» на її полі.

— Готуємося до тієї зустрічі через внутрішні поєдинки, — розповів нашому кореспондентові головний тренер киян Анатолій Пузач. — Календар у нас, що й казати, перенасичений. Через два дні після київського матчу з «Барселоною» і 10 березня — поєдинки національного чемпіонату України, в суботу — кубкова гра в Стрию проти «Скали». Про спеціальну ж підготовку, як бачите, й мови вести не можна. Все це дуже складно, бо наші футболісти не встигають відновитися. Скажімо, після зустрічі з іспанцями на матч з «Металістом» вийшов майже навпіл оновлений склад.

— До речі, про склад. Чи відрізнятиметься він у Барселоні від того, що грав у Києві?

— Однозначно й не відповіси. Так, у нас чимало хворих: Цвейба, Віктор Мороз, Ковалець, Алексаненков. Утім, зміни, швидше за все, будуть незначними. Але й з цими людьми зможемо змінити малюнок гри, розставити їх по-новому. Приміром, Цвейба може грати переднього захисника, а Заєць — заднього.

— В останніх матчах національного чемпіонату ворота київського «Динамо» захищає Вальдемарос Мартінкенас. Чи гратиме він і проти «Барси»?

— Обидва наші воротарі: Кутепов і Мартінкенас — надійні гравці. Щодо Вальдемароса, то він досвідчений майстер, здатний зіграти на найвищому рівні. От і пенальті взяв у матчі з «Нафтовиком». Хто ж стане у ворота на стадіоні «Ноу Камп» наступної середи, з'ясується перед самим виходом на поле.

— А що можете сказати ще про одного київського литовця — Квіткаускаса?

— Тільки хороші слова. Старанний, здібний, перспективний футболіст. Працюватимемо з ним індивідуально. Гадаю, що це піде Гінтарасу на користь.

— І останнє запитання...

— Будь ласка, не продовжуйте, я все зрозумів. У таких матчах важливий не тільки результат, а й престиж. Тому старатимемося зіграти якнайгідніше. Вдалося ж це нам торік у Барселоні...

Інтерв'ю взяв
Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

«Cito!»

ПРОТОННИЙ СКАЛЬПЕЛЬ

«Хірургія без ножа» поповнює арсенал: в операційній поруч із надто низькими температурами, лазерним променем і ультразвуком з'явилися протони високих напруг; їх використовують у разі особливо складних втручань у головний мозок.

...Пацієнт лягає на спеціальний стенд, лікар переходить до пульта, натискує кнопку і... операцію закінчено. За кілька хвилин здійснилося те, на що раніше бригада хірургів і анестезіологів витрачала багато часу. Вирішальним хвилинам, правда, передувала надто ретельна підготовка. Хворого обстежили. За допомогою комп'ютерної томографії і радіонуклідної діагностики виявили ділянки, які потрібно видалити,— пухлину, патологічні розростання судин (так званий аневризм) тощо. Уточнили їх розміщення, розміри, всі дані ввели до ЕОМ синхротрону-опромінювача.

— Протонний пучок діє в глибинних розділах головного мозку без ускладнень, звичайних для хірургічного втручання,— говорить керівник групи протонної терапії науково-дослідного інституту Академії медичних наук імені М. Бурденка, лауреат Державної премії СРСР Є. Минакова.— Кожна така операція, що проводиться традиційним методом, починається з трепанації черепа. Чи треба говорити, що хірург, оперуючи, неминуче травмує судини й ділянки здорової тканини? Наш метод це виключає.

Новий спосіб нерідко називають прецизійним, особливо точним. Розміри й конфігурацію протонного променя можна регулювати: невелику ділянку тканини, припустимо, що не перебільшує в діаметрі кількох міліметрів, ми видаляємо тонким, круглим, як серцевина олівця, пучком протонів. Якщо потрібно, цей пучок може стати плоским, еліпсоїдним.

Методом протонної хірургії прооперовано перші сотні хворих. Результати лікування, за оцінками спеціалістів, переважають іноді досягнення клінік США і Швеції.

І. ГУБАРЄВ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Анатолій ГОРЛОВ перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Засновник — Верховна Рада України.

Адреса редакції: 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ:
Для довідок — 441-89-61
телефакс — 224-72-54
Відділ реклами — 441-89-44
Бухгалтерія — 441-88-71

Редакція розглядає рукописи, подані в першому примірнику машинопису.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Залишаємо за собою право виправляти мову і скорочувати матеріали.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Пересиланням скарг у різні інстанції редакція не займається.

Звертайтеся, будь ласка, безпосередньо до відповідних органів влади.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955

Загальний тираж у березні 363.497.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ 47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311045.

1 2 3 4 5 6 7 8 9